

Sivistys- ja sote-palveluiden yhdyspinnat toimiviksi

3.11.2022 klo: 10-15, Kuntatalo

Tietoa ja törmäytystä kuntien sivistyspalveluiden, koulutuksenjärjestäjien ja hyvinvointialueiden vastuuhenkilöille

Päivän ohjelma:

10.00 Tilaisuuden avaus:

- **Minna Karhunen**, toimitusjohtaja, Kuntaliitto

10.15 SISOTE-yhteistyön rakenteet

- Yhteistyön kehittäminen ja johtaminen: **Irmeli Myllymäki**, kehittämispäällikkö, Kuntaliitto ja **Sami Niemi**, erityisasiantuntija, Kuntaliitto
- Esimerkki kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyön rakentamisesta, case Pirkanmaa: **Tuukka Salkoaho**, integraatiojohtaja, Pirkanmaan hyvinvointialue ja **Nina Lehtinen**, sivistysjohtaja, Lempäälän kunta

11.00 Opiskeluhoitoa uudenaikaisessa yhteistyössä

- **Arja Ruponen**, neuvotteleva virkamies, Sosiaali- ja terveysministeriö
- **Anne Ekroth**, opetusneuvos, Opetus- ja kulttuuriministeriö

11.30 Lounastauko

12.30 Työpajatyöskentely

13.15 SISOTE-yhdyspintoihin liittyviä erityiskysymyksiä:

- Vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminta hyvinvointialueuudistuksessa, **Jaana Viemerö**, erityisasiantuntija, Kuntaliitto ja **Mari Sjöström**, erityisasiantuntija, Kuntaliitto
- Oppimis- ja koulunkäyntivaikeudet: Koulun vai lastensuojelun haaste? **Aila Puustinen-Korhonen**, erityisasiantuntija, Kuntaliitto

14.00 Iltapäiväkahvit

- 14.15 Nuorten työpajatoiminnan tulevaisuus, **Mari Ahonen-Walker**, erityisasiantuntija, Kuntaliitto
- 14.30 Yhteistyön juridiset reunaehdot, **Johanna Sorvettula**, johtava lakimies, Kuntaliitto

15.00 Päivän päätös

Yhteistyön johtaminen

Sivistys- ja sotepalveluiden yhdyspinnat toimiviksi 3.11.

Irmeli Myllymäki

Kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspintojen muutostukiprojekti

Tavoitteena

- Tuottaa konkreettisia ohjeita, toimintamalleja, työvälineitä, suosituksia ym. kuntien ja hyvinvointialueiden yleisen yhteistyörakenteen ja yhdyspintojen valmistelutyön tueksi
- Tunnistaa, koota ja jakaa hyviä käytänteitä kunnista ja alueilta
- *Lisätä ymmärrystä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhdyspintatyön merkityksestä*

Projektissa priorisoitavat yhdyspinnat/työpaketit

- Yhteistyön yleiset toimintamallit ja johtamisen rakenteet
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- **Sivistys ja sote**
- Työllisyyden hoito
- Maahanmuutto ja kotoutuminen
- Varautuminen ja sisäinen turvallisuus (ml.Pela)
- + muut yhdyspinnat

**Hanke jatkuu
31.12.2023 asti.
Rahoittajina
Kuntaliitto
ja STM.**

Sivistyspalvelujen ja sotepalvelujen yhdyspinnat projektissa

TAVOITTEET

HVA:n ja kuntien sivistyspalveluiden ja muiden koulutuksenjärjestäjien välinen hyvä yhteistyö.

Toimivat yhteistyörakenteet sisote-palveluissa.

Tuoda yhteen edustajia sivistyspalveluista ja hyvinvointialueilta.

Lisätä tietoa ja ymmärrystä eri sisote- teemoista muutoksessa.

Edistää hyvien yhteistyömallien valmistelua alueilla.

Sivistyspalvelut (kunnat ja muut koulutuksenjärjestäjät)

- Varhaiskasvatus
- Esi- ja perusopetus
- Lukio ja ammatillinen koulutus
- Vapaa sivistystyö
- nuorisopalvelut
- liikuntapalvelut
- kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Sosiaali- ja terveyden- huollon palvelut (hyvinvointialue)

- Neuvola
- Kouluterveydenhuolto
- Sosiaalityö
- Vammaispalvelut
- Lastensuojelu
- Perhetyö
- Kuntoutus
- jne

Sekä kuntien että HVA:n vastuulla olevia palveluita

- Opiskeluhoolto
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

KESKEISIÄ KYSYMYKSIÄ mm.

- Yhteistyön rakenteet ja muodot johtamisessa ja kehittämisessä
- Yhdyspintakohtaisia kysymyksiä mm
 - Opiskeluhoolto
 - Vammaispalveluiden yhdyspinnat
 - Työpajatoiminta
- Hyvinvointiin liittyvä henkilöstö
- Hyvinvoinnin palveluketjut

Yhdyspintayhteistyötä tarvitaan eri tasoilla

Poliittisen päätöksenteon tasot

Aluevaltuuston ja kuntien valtuustojen vuorovaikutus (esim. puheenjohtajiston tapaamiset)

Muiden toimielinten vuorovaikutus

Yhteiset strategiset tavoitteet ja niiden seuranta

Hyvinvointikertomukset ja -suunnitelmat

Sopimukset

Hallintosääntökirjaukset ja muut sovitut yhteistyön muodot

Johdon taso Yhteistyöryhmät

Kuntien ja hyvinvointialueen ylimmän johdon yhteistyöfoorumit

Toimiala- ja palvelualuejohdon yhteistyöryhmät

Yhteisten asioiden osalta

- Valmistelu
- Kehittäminen
- Yhteistyön johtaminen
- Osaamisen kehittäminen

Asiantuntijataso Yhteistyöverkostot

Toimialojen yhteistyöverkostot

Toimialan Yhteistyökysymykset

- Kehittämistarpeiden ja ilmiöiden esiin nostaminen
- Asiakasprosessien kehittäminen
- Yhteiset koulutukset

”Kentällä toimijan” ja asiakkaan taso

Sujuvat palvelut

Valtionohjaus

Mihin yhteistyöryhmät tai -foorumit perustuvat?

- Lainsäädäntöön
 - Esim. Opiskeluhuollon alueellinen yhteistyöryhmä (opiskeluhoitolaki § 14 a)
 - Neuvottelovelvoitteet
 - HVA:n ja kuntien neuvottelu valtuustokausittain (Laki hyvinvointialueesta 14§),
 - Kuntien ja HVA:n neuvottelut vähintään kerran vuodessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi (Sote-järjestämislaki 7§)
- Puitesopimuksessa tai vastaavassa linjattuun ja sovittuun (<https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2022/strategisen-yhteistyosopimuksen-mallipohja-kuntien-ja-hyvinvointialueiden>)
- Järkeväksi ja toimivaksi koetun yhteistyön perinteeseen
- Lakisääteisten suunnitelmien tekemiseen
 - esim. opiskeluhuollon alueellinen suunnitelma, alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, hyvinvointikertomus

Sopimuksella sovittujen yhteistyörakenteiden lisäksi alueen ja kuntien sekä muiden koulutuksen järjestäjien ja sivistysalan toimijoiden kesken on lukuisia eri teemoihin liittyviä yhteistyöryhmiä ja verkostoja.

SISOTE –yhteistyöryhmän rakennusosia

Mandaatti ja tehtävä

- Yhteistyöryhmän mandaatti on määritelty sopimuksella, jäsenten mandaatti tulee edustamaltaan taholta
- Ryhmän tehtävä voi olla kokoava kokonaisuus tai substanssikohtainen

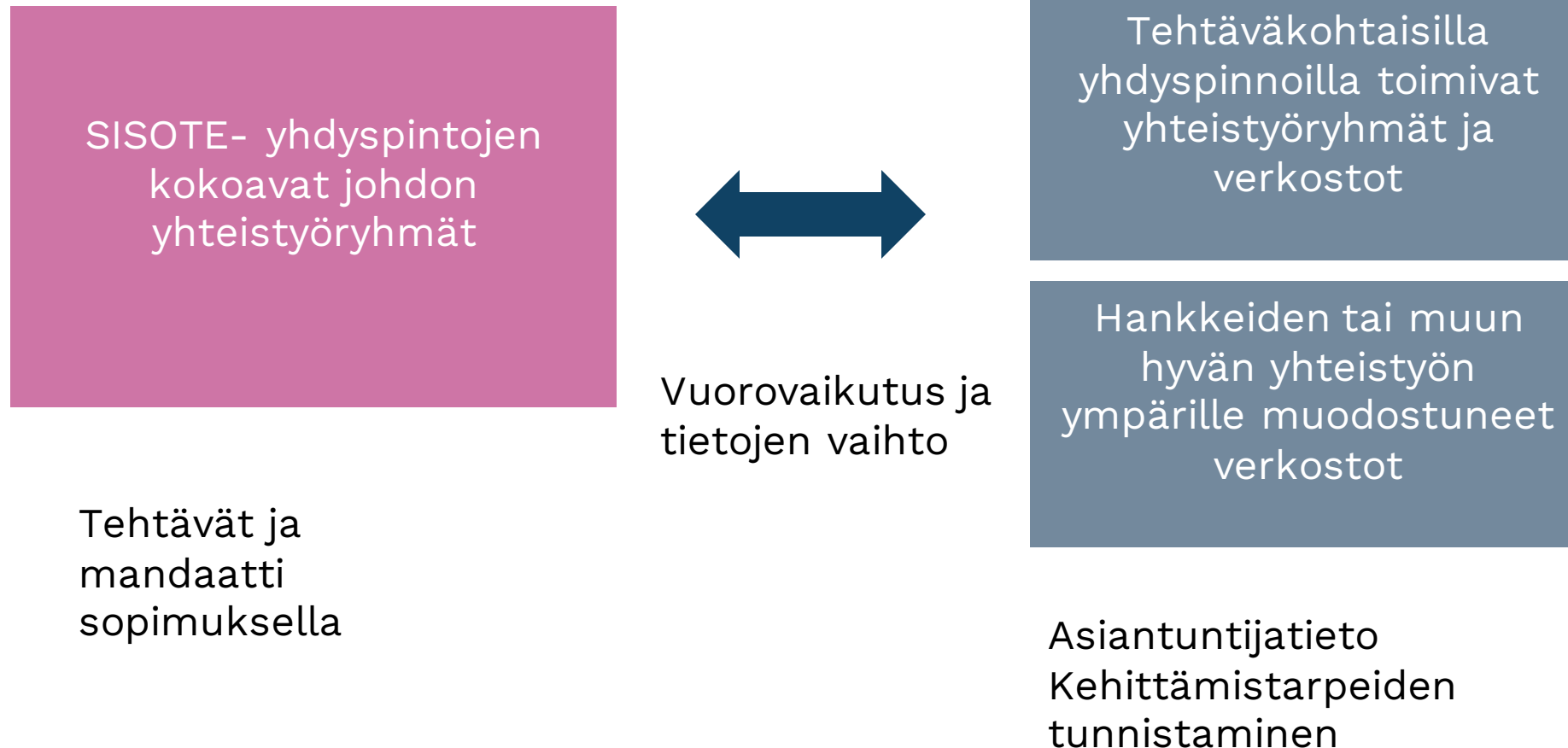
Ryhmän koko ja edustavuus

- Edustettuna kaikki kunnat ja koulutuksen järjestäjät
- Kaikkien kuntien edustajista muodostettu laaja ryhmä vai edustuksellisesti toimiva kokoonpano

Toiminnan muodot

- Puheenjohtajuus
- Koordinointi, valmistelu ja muistiot
- Kokouskäytännöt (kokousvälit, paikat)
- Edustuksellisten ryhmien viestintä ja vuorovaikutus koko alueelle

Moninaiset ryhmät toistensa tukena

Johtajuutta arjen työssä

SOTE-ammattilinen johtaminen ja pedagoginen johtaminen kohtaavat

- Miten johtajuus kouluissa näyttäytyy opiskeluhuollon palvelujen henkilöstölle?
- Miten eri työnantajien, koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen, henkilöstö saadaan toimimaan vaihtuvissa tilanteissa joustavasti?
- Koulun toiminnasta vastaavan rehtorin rooli?

Tilanteita helpottaa, jos löytyy

- Yhteisymmärrys tehtävänkuvista (mm yhteisöllinen opiskeluhuolto kuraattorien ja psykologien työssä)
- Opiskeluhuollon suunnitelmissa määritellyt periaatteet
- Tahto ja yhteistyöasenne
- Tuki ylemmältä portaalta

Tärkeällä asialla voi olla montaa nimeä

Minkälaisella areenalla alueesi sisote-yhteistyötä johdetaan ja kehitetään?

LAPE-ryhmä

HYTE-ryhmä

Lasten ja nuorten
hyvinvointiryhmä

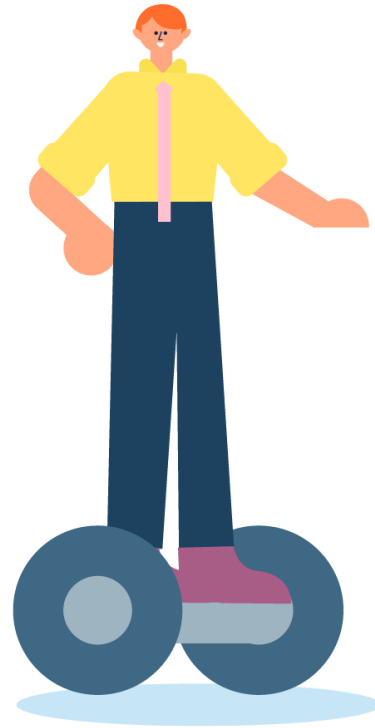
Opiskeluhuollon
alueellinen
yhteistyöryhmä

SISOTE-yhteistyön
ryhmä

Tasapaino ja toimivuus

**Alueellinen
näkökulma
yhteisine
pelisääntöineen**

**Erialaisten kuntien
tarpeet ja
näkökulmat**

Tahto Tieto Tavoitteet Tavat

Irmeli Myllymäki

Irmeli.myllymaki@kuntaliitto.fi

@IrmeliMyllymaki

www.kuntaliitto.fi

Yhdyspintojen johtaminen ja siitä sopiminen

Sivistys- ja sote-palveluiden yhdyspinnat toimiviksi

Kuntatalo 3.11.2022

Sami Niemi @namisiemi

Johtaminen ratkaisee yhteistyön onnistumisen

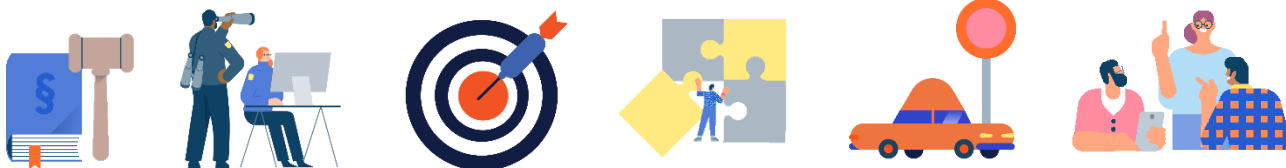
- Johtaminen ja johtamisen rakenteet perustana kuntien, hyvinvointialueiden sekä muiden toimijoiden yhteistyön onnistumiselle
- Johtamisen perustuttava yhteiseen ja realistiseen tilannekuvaan
- Toiminnan rakenteellisuus ja sovitut toimintamallit helpottavat yhteistyötä

Johtamisen kokonaisuus yhdyspinnoilla

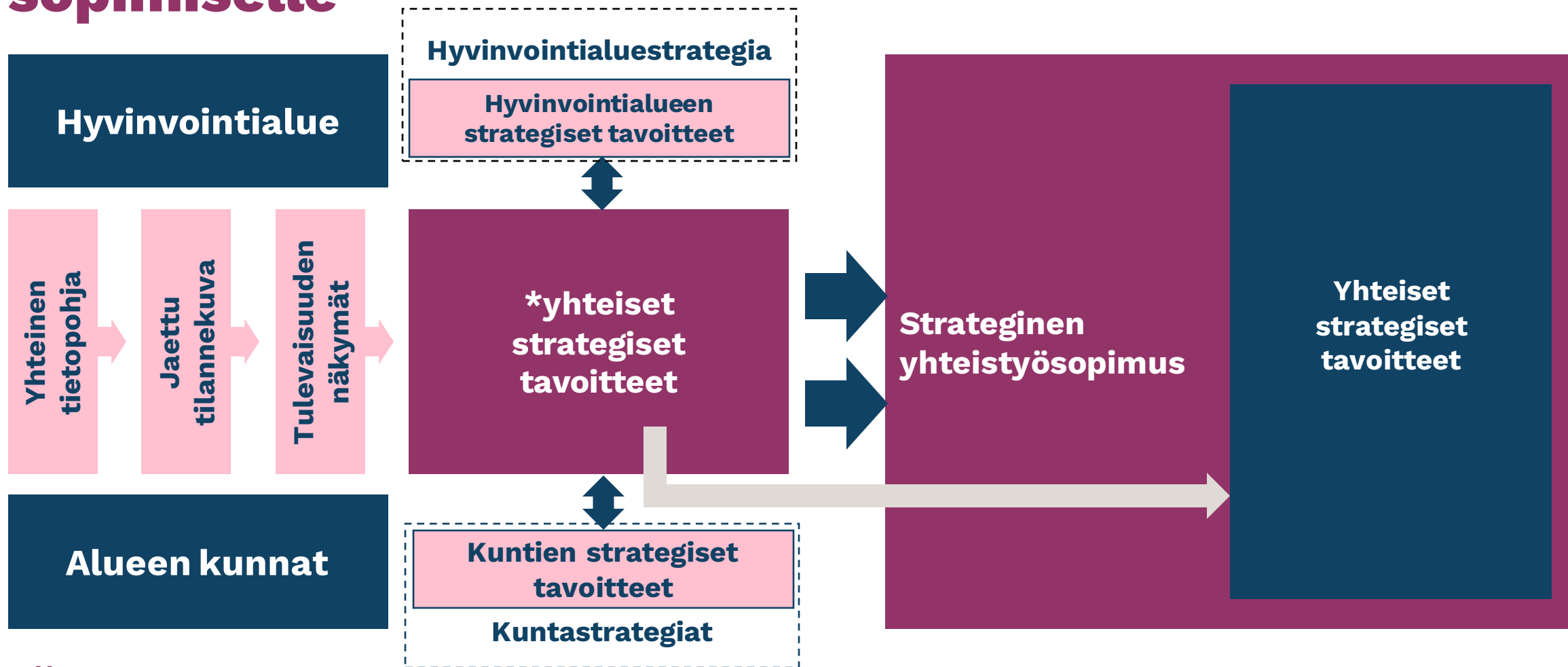

Suosituksia hyvinvointialueiden ja kuntien yhteistyön strategisen johtamisen käynnistämisvaiheeseen

1. Sopikaa strategisen johtamisen yhteistyön valmistelua ohjaavan hyvinvointialueen ja kaikki alueen kunnat kattavan foorumin (neuvottelukunta tai muu vastaava) kokoamisesta sekä työskentelyn käytännön etenemisestä ja vastuista.
2. Käyttäkää riittävästi aikaa yhteisen tilannekuvan muodostamiseen alueen lähtötilanteesta, tulevaisuuden näkymistä ja näistä johdetuista yhteisistä tavoitteista.
3. Kootkaa yhteen keskeiset yhteiseen tilannekuvaan perustuvat tavoitteet, niihin liittyvät toimenpiteet, mittarit ja vastuutahot esimerkiksi ”strategisten tavoitteiden työkirja”-mallipohjaa hyödyntämällä.
4. Valmistelkaa yhteisten tavoitteiden ympärille alueen strateginen yhteistyösopimus, joka tulee hyväksyä hyvinvointialueella ja kaikissa alueen kunnissa.
5. Mahdollistakaa ja tukekaa erilaisissa rooleissa hyvinvointialueella, kunnissa ja muissa alueen organisaatioissa toimivien henkilöiden (poliittiset päättäjät, viranhaltijajohto, toimialajohto, henkilöstö) vuorovaikutuksen toteutumista selkeillä ja yhdessä sovituilla rakenteilla ja foorumeilla.
6. Huomioikaa valmistelussa myös alueen muut toimijat, kuten järjestöt, yritykset ja muut sidosryhmät, joiden osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuudet tulee varmistaa.

Yhteinen tietopohja ja tilannekuva perusta yhteisten tavoitteiden määrittelylle ja niitä koskevalle sopimiselle

Hyvinvointialueen ja kuntien strateginen yhteistyösopimus

- Yhteisen valmistelun pohjalta muodostuvat strategiset tavoitteet ja toimenpiteet suositellaan koottavaksi **hyvinvointialueen ja kuntien strategiseen yhteistyösopimukseen**.
- Yhteisten tavoitteiden valmistelussa hyödynnettävä **strategisten tavoitteiden työkirja** voidaan ottaa mukaan sopimuksen liitteeksi
- Sopimus on tulos yhteisestä valmisteluprosessista ja se pohjautuu kuntien ja hyvinvointialueiden tekemään pohjatyöhön sekä niiden pohjalta löydettyjen yhteisten tavoitteiden määrittelyyn.
- Sopimus on **yhteisesti valmisteltu** ja allekirjoitettu, poliittisesti sitova, yhteisten tavoitteiden ja tahtotilan osoitus.
- Yhteistyösopimus ei ole oikeudellisesti sitova.
- Sopimuksen keskeinen tavoite on **auttaa suuntaamaan sopijapuolten omaa ja yhteistä tekemistä**. Sopimus tukee strategisen ja toiminnan johtamisen lisäksi myös strategioita syventäviä ohjelmatoimia.
- Sopimus sisältää esimerkiksi yhteistyön tavoitteet, toimenpiteet, mittarit ja vastuutahot.
- Yhteistyösopimuksen laatiminen ja myöhemmin päivittäminen valtuustokausittain **tulee kytkeä hyvinvointialueen ja kuntien lakisääteisiin neuvotteluihin** sekä **yhteneviin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen velvoitteisiin**.

Hyvinvointialueen ja kuntien strateginen yhteistyösopimus - mallipohja

Hyvinvointialueen ja kuntien strategisen yhteistyösopimuksen mallipohja

Sisältö:

1. Osapuolet	4
2. Sopimuksen lähtökohdat ja tarkoitus	5
3. Yhteistyön tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit	6
3.1 Yhteiset periaatteet.....	6
3.2 Yhteiset tavoitteet, mittarit ja toimenpiteet.....	6
4. Yhteistyöfoorumit ja -muodot	8
4.1 Hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyöfoorumit.....	8
4.2 Tietojen jakaminen hyvinvointialueen ja kuntien välillä.....	9
4.3 Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.....	10
5. Sopimuksen hyväksyminen	11
5.1 Sopimuksen voimaantulo.....	11
5.2 Sopimuksen voimassaolo.....	11
5.3 Sopimuksen irtisanominen.....	11
6. Muut ehdot	12
6.1 Sopimusasiakirjat.....	12
6.2 Kustannukset.....	12
6.3 Sopimuksen muuttaminen.....	12
7. Sopimuksen seuranta	13
8. Erimielisyyksien ratkaiseminen	14
9. Allekirjoitukset	15
10. Liitteet	18

<https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2022/strategisen-yhteistyosopimuksen-mallipohja-kuntien-ja-hyvinvointialueiden>

Strateginen yhteistyösopimus - vaihtoehtoja (laajuuden näkökulmasta)

Minimi

1. YLEISET TAVOITTEET JA YHTEISTYÖN RAKENTEET

Yhteistyön lähtökohdat ja yleiset tavoitteet

Yhteistyöfoorumit

2. TARKENNETUT TAVOITTEET JA YHTEISTYÖN RAKENTEET

Yhteistyön lähtökohdat ja yleiset tavoitteet

Yhteistyöfoorumit

Tavoitteet ja niiden mittaaminen

3. TARKENNETUT TAVOITTEET, NIIDEN TOIMEENPANO JA YHTEISTYÖN RAKENTEET

Yhteistyön lähtökohdat ja yleiset tavoitteet

Yhteistyöfoorumit

Tavoitteet ja niiden mittaaminen

Toimenpiteet ja vastuunjako

**Sopimusten ja
mallien
onnistuminen
ratkaistaan lopulta
käytännön
toiminnassa ja
palveluiden
järjestämisessä**

Parhaatkaan rakenteet eivät riitä, jos toimijat eivät halua toimia yhdessä. Yhteistyö rakennetaan lopulta aina yksilöiden välillä.

Sami Niemi
Erityisasiantuntija
Suomen Kuntaliitto
sami.niemi@kuntaliitto.fi
p. +358 50 5899 187
Twitter @namisiemi

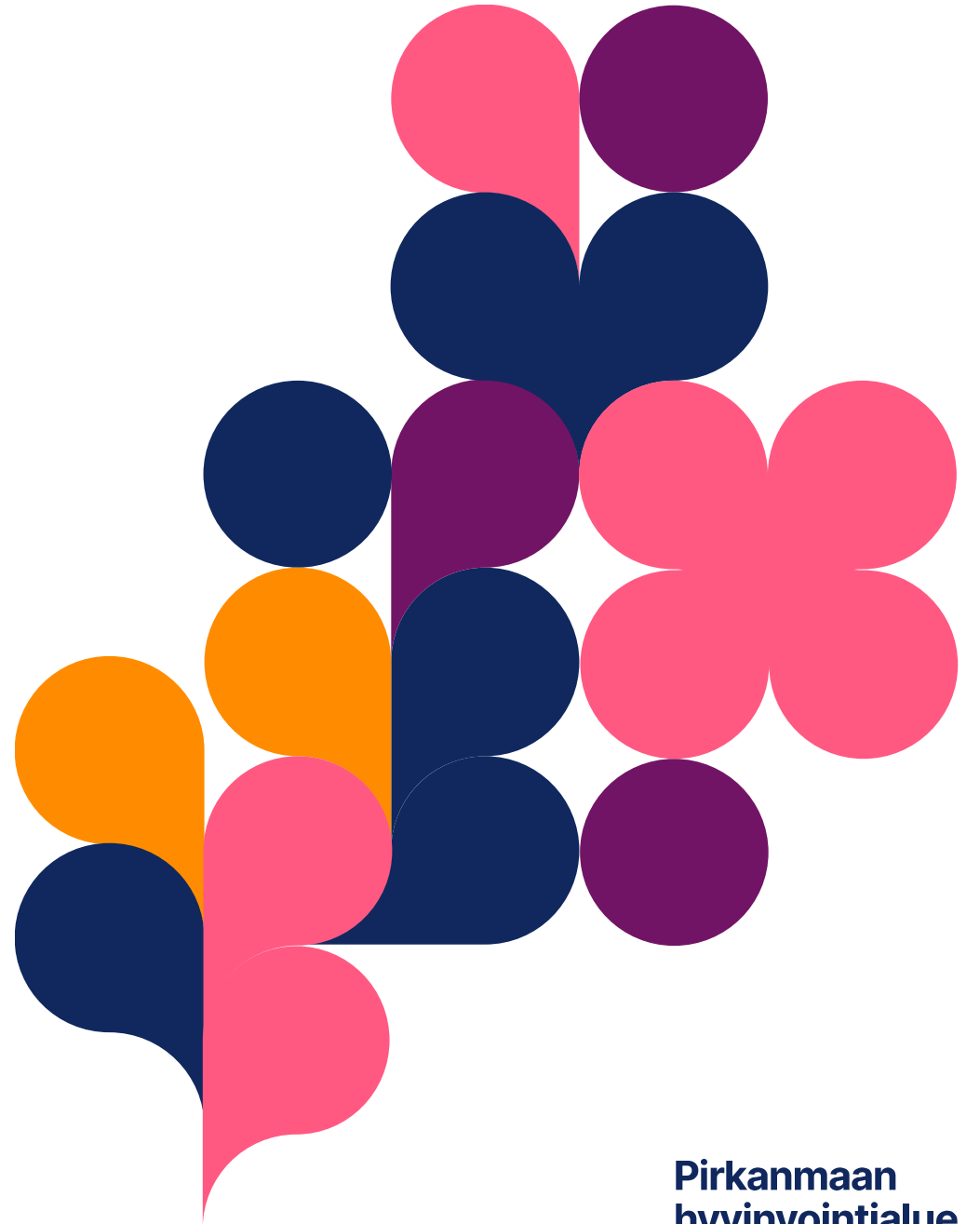

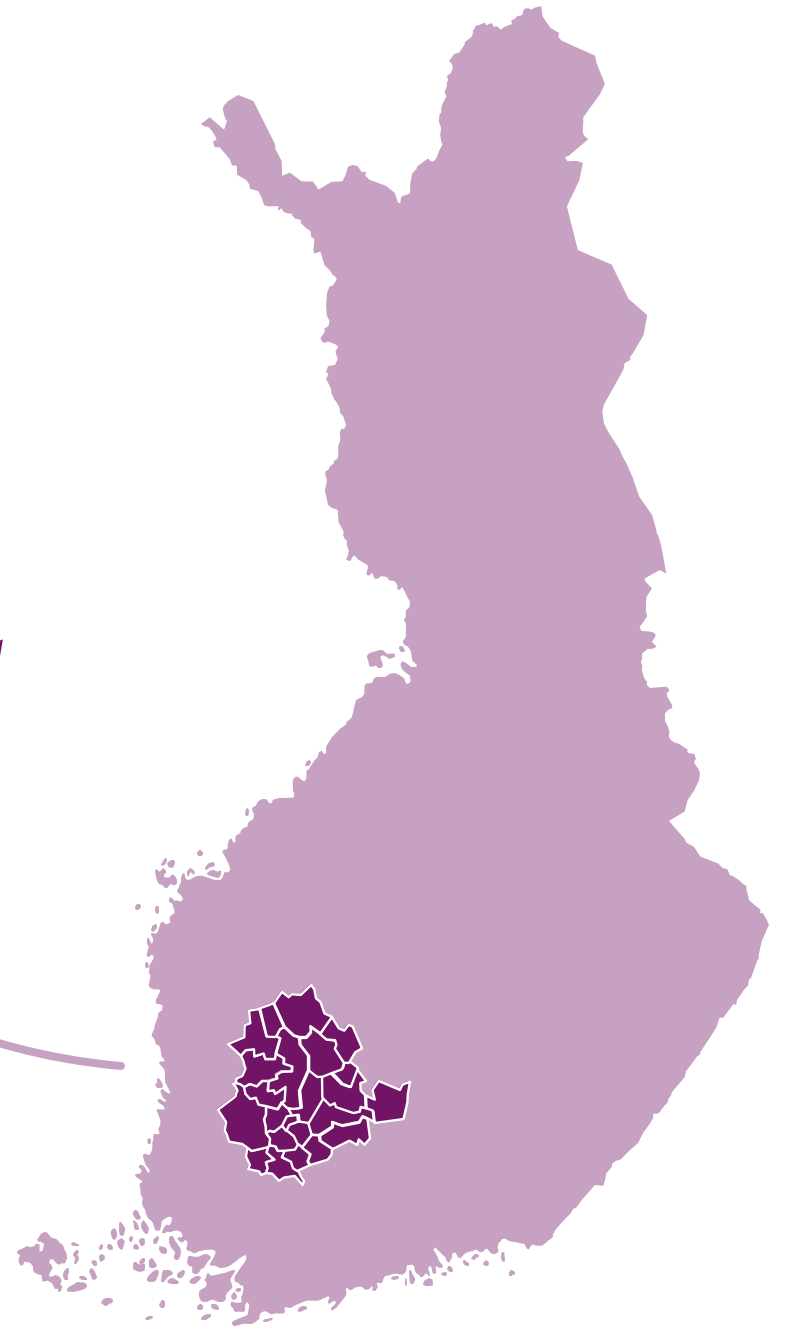
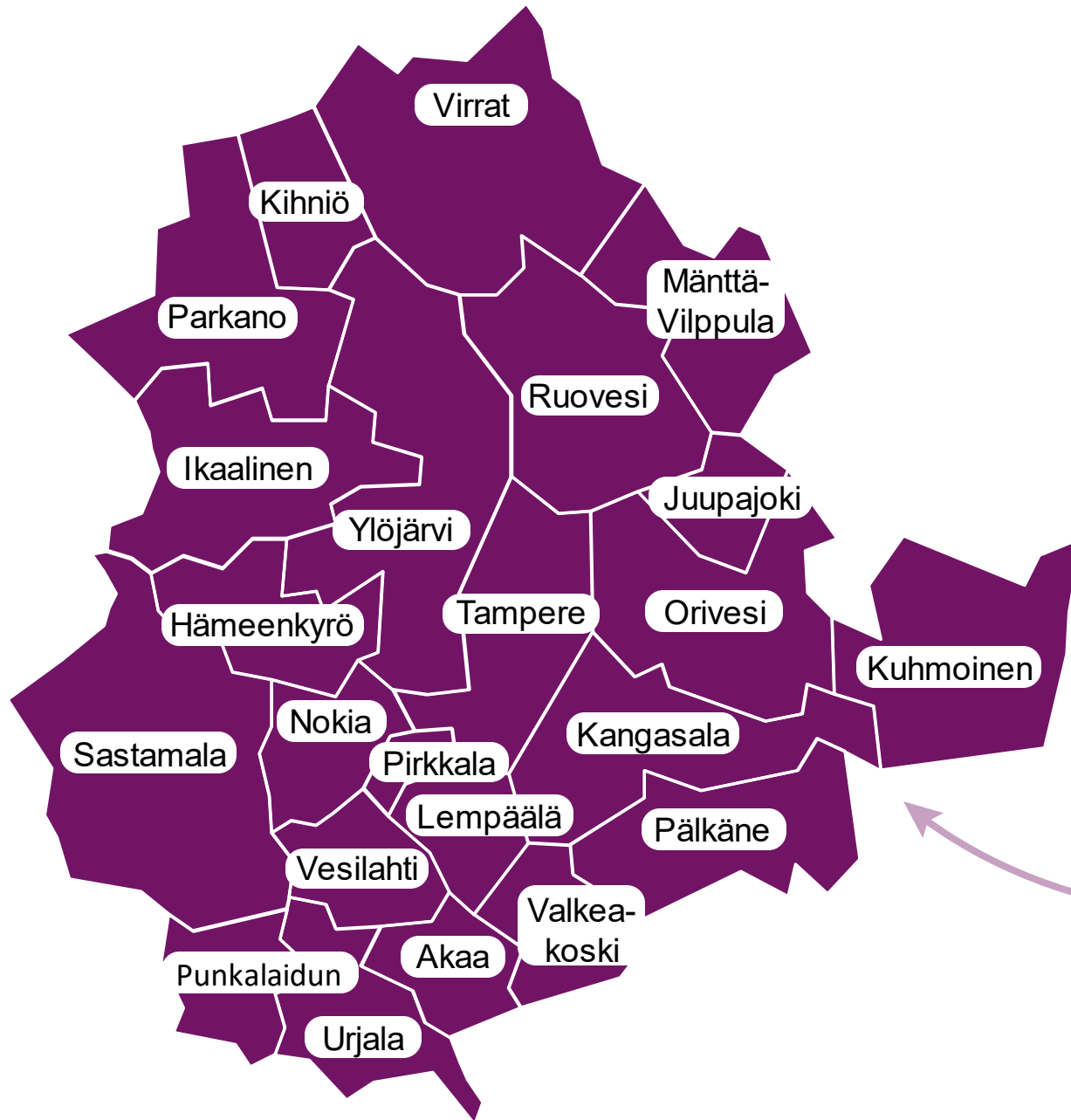
www.kuntaliitto.fi

Integraation ja yhteistyön johtamisesta Pirkanmaan hyvinvointialueella

Integraatiojohtaja Tuukka Salkoaho

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Hyvinvointialuevaltuusto

Strategia- ja
tulevaisuus-
valiokunta

Hyvinvointi- ja kokonais-
turvallisuusvaliokunta

Monipalvelu-
valiokunta

Vähän palveluja
käyttävien valiokunta

Vaikuttamistoimielimet

Nuorisovaltuusto

Vanhusneuvosto

Vammaisneuvosto

Tarkastuslautakunta

Tarkastusjohtaja

Aluevaalilautakunta

Henkilöstöjaosto

Asiakkuus- ja laatujaosto

Konserni- ja toimitilajaosto

Aluehallitus

Hyvinvointialuejohtaja

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen johtaja

Sote-palvelut

Sosiaali- ja terveysjohtaja

Palvelulinja Palvelulinja Palvelulinja Palvelulinja

Avopalvelut

Lasten,
nuorten ja
perheiden
palvelut

Sairaala-
palvelut

Ikäihmisten
ja
vammaisten
palvelut

Palveluiden ja läpileikkaavuuden varmistaminen
integraatiojohtaja

Pelastuspalvelut

Pelastusjohtaja

Pelastustoiminta
Valmiussuunnittelu,
onnettomuuksien ennaltaehkäisy ja
tekniset palvelut
Ensihoito

Tukipalvelut

Tukipalvelujohtaja

Hallintopalvelut
Kiinteistönhallinta ja tilapalvelut
Palvelutuotannon tukipalvelut
Tietohallinto ja teknologia

Strateginen ohjaus

Konsernipalvelujohtaja

Strategia
Hallinto
Hankinta
Talous
Henkilöstö
Viestintä
Tieto
TKIO

Kohti moniäänisyyttä, ei kakofoniaa

Integraatio edellyttää *moniäänisyyttä, lukuisten asiantuntijoiden yhteistyötä ja vuorovaikutusta.*

Haasteet tuskin kulminoituvat niinkään yksilöihin, vaan todennäköisesti enemmänkin *integraation epämääräisyyteen, heikkoon määrittelyyn, järjestelmän rakenteisiin ja toimintakulttuuriin liittyviin tekijöihin.* Integraatiota on siis johdettava ja tavoitteiden oltava kirkkfaat.

Toiminnallisen integraation toteuttaminen edellyttääkin vanhojen toimintatapojen kriittistä tarkastelua ja viilausta, uusien toimintamallien luomista, *näiden käytännön toteuttamista* sekä selkeää viestintää.

Eri sosiaali- ja terveyspalvelujen tiiviin yhteensovittamisen lisäksi monien palvelujen järjestäminen edellyttää yhteistyötä kuntien hallinnonalojen, valtion ja muiden toimijoiden kanssa.

Kohti yhtenäistä hyvinvointikäsitystä

- Erinomaista olisi jos jatkossa kuntien ja hyvinvointialueen yhteinen strategiatyö pohjautuisi *yhtenäiseen hyvinvointikäsitkseen* ja tämä käsitys perustuisi kutakuinkin yhtenäisiin hyvinvointiulottuvuuksiin:

fyysinen terveys ja toimintakyky, psyykkinen hyvinvointi, sosiaaliset suhteet ja osallisuus sekä ympäristölliset olosuhteet (kuten turvallinen asuin- ja elinympäristö sekä palvelujen saatavuus ja toimivuus)

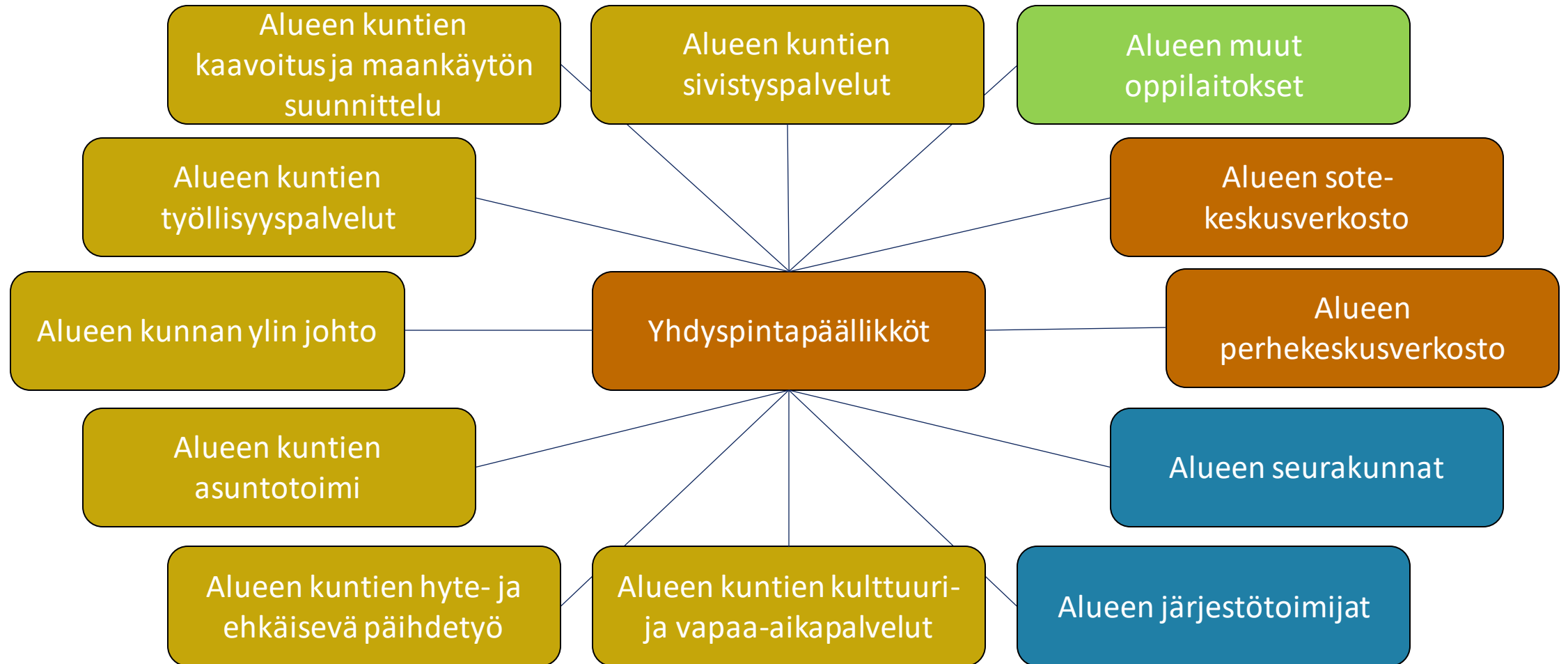
Ilman tietoa tämäkin on hakuammuntaa

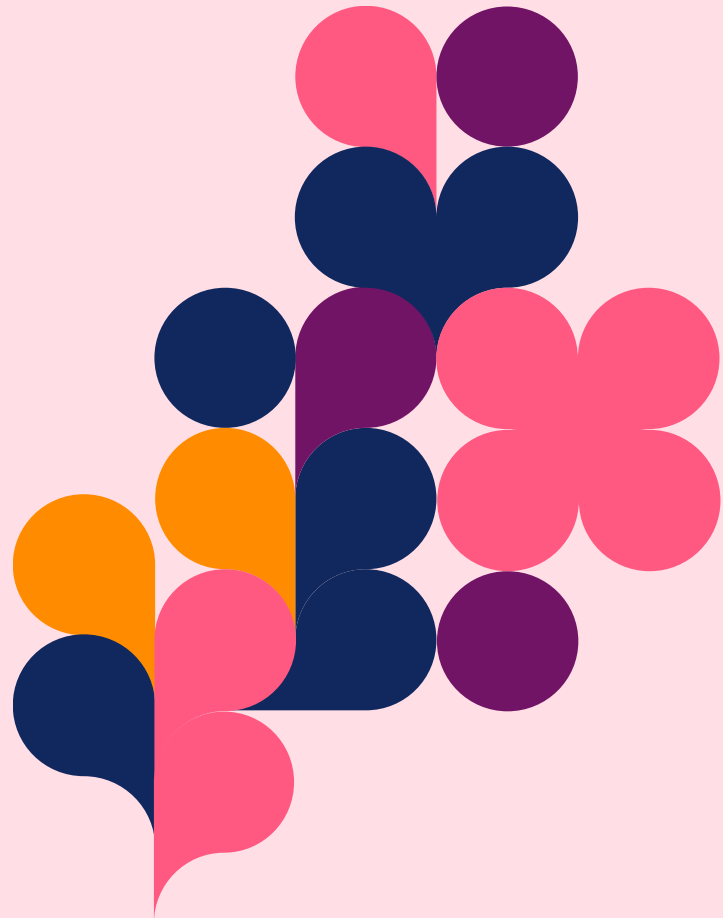
- Lähtökohdaksi täytyy ottaa yhteinen **kyky tunnistaa eriarvoisuuteen** ja ylipäätään hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvät **ilmiöt ja riskitekijät**.
- Tämä edellyttää ***vahvaa tietoperustaisuutta***: riittävää, monipuolista ja ajantasaista hyvinvointitietoa asukkaista, riittäviä resursseja hyvinvointitiedon hallintaan, valmiuksia analysoida ja tulkita käytettävissä olevaa tietoa sekä foorumeita tiedon jalostamiseksi, yhdistelemiseksi ja hyödyntämiseksi strategiatyössä ja arjen johtamisessa.

Hyvinvointialueen ja kuntien neuvottelut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä

- Olemme tehneet erinomaisen harjoituksen hyvinvointialueen ja kuntien hyte-neuvottelujen osalta loka-marraskuun aikana ja luoneet merkittäväällä tavalla pohjaa tulevalle tekemiselle.
- Neuvottelut käytiin kuudessa kuntaryppäässä siten, että kussakin neuvottelussa oli 3-4 kuntaa mukana.
- Neuvottelujen fokus oli yhteistyön rakenteissa, kuntien ja hyvinvointialueen hyte-työn organisoinnissa, yhteisten suunnitelmien laadinnassa, kuntien hyte-työryhmiin osallistumisessa ja kuntien tulevassa hyte-kertoimessa.
- Yhteiset keskustelut niin prosessi-indikaattoreista kuin tulosindikaattoreista ovat todella hedelmällisiä ja luoneet pohjaa myös yhteiselle tietojohdamiselle.

Verkostojohtaminen alueilla

Kiitos!

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

“If you can't explain it
simply, you don't
understand it well
enough.”

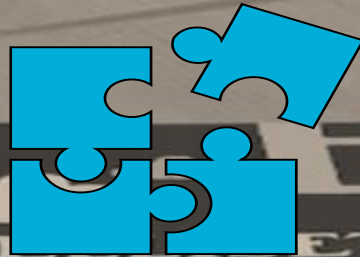
- Albert Einstein

”Tarkalla korvalla kohti uutta kuntaa ”
#yhdessä

LÄM
PÄÄ
LÄ
KUNTA
JOKA
SANOO
KYLLÄ!

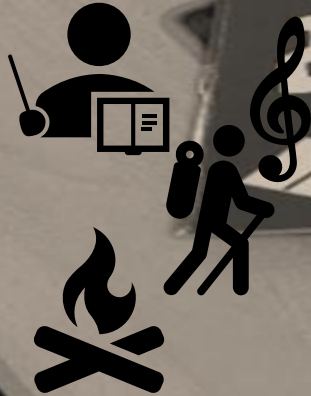
JA KOKONAISUUDESSA VAIKUTTAVAT TEKIJÄT KUNNASSA, PIRKANMAALLA, SUOMESSA JA KANSAINVÄLISESTI VAIKUTTAVAT MEIDÄN TOIMINTAAN

UUSI henkilöstö- ja luottamushenkilöorganisaatio, - hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen & osallisuus

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus; PIRKANMAAN HYVINVOINTIALUE sivistyspalveluiden rooli korostuu ja vahva yhdyspintatyö

UUSI KUNTASTRATEGIA

"UUSI NORMAALI"?
- Ajankohtaisen tiedon, tutkimuksen ja sivistyksen tulevaisuussignaalien seuranta

TO DO

- Keskittyminen vahvaan perustehtävän tekemiseen = työenergian säästäminen oleelliseen tekemiseen
- ✓ Toiminnot, talous ja henkilöstö
- ✓ Johdon resilienssi

Sivistyspalveluiden merkitys

Eri-ikäiset kuntalaiset

Hyvinvointialue

Elinvoima

Monikanaisuus

Esimerkkejä kuntien ja hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä osana yhdyspintatyöskentelyä

Teema	Esimerkkejä yhteistyölle asetetuista tavoitteista
Hyvinvointi ja terveys (HYTE) ja ehkäisevä päihdetyö (EPT) hyvinvointialueen strategisessa suunnittelussa	Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on asetettu hyvinvointialueen, kuntien ja muiden toimijoiden kanssa yhteiset tavoitteet, toimenpiteet ja niiden toteutumisen arviointimenettelyt
Lakisääteiset vuosittaiset HYTE-neuvottelut hyvinvointialueen ja kuntien kesken	Sovitetaan yhteen kuntien hyvinvointikertomuksen painopisteiden toimeenpanon tarvitsema tuki alueen muiden toimijoiden kanssa.
Palveluohjauksen mallit ja palvelutarjotin	Kulttuurihyvinvoinnin palvelut ja toimintamallit niihin ohjaamiseksi on otettu käyttöön. Alueellisen liikuntaneuvontamallin toteuttaminen ja kirjaamiskäytännöt.
Hyvinvointialueen ja kunnan tuki toistensa ja muiden toimijoiden HYTE- ja EPT-työlle	Hyvinvointialue, kunnat ja alueelliset toimijat tekevät yhdessä alueelliset HYTE- ja EPT-linjaukset. Elintapaohjauksen, ehkäisevän päihdetyön kulttuurihyvinvoinnin toimeenpano hyvinvointialueen palvelutuotannossa.
Lakisääteinen päätösten ennakkoarviointi-menettely (EVA)	Ennakkoarviointimenettely sisältyy hyvinvointialueen ja kuntien johtamisjärjestelmään. Mahdollistetaan osallistuminen laajasti asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon.

Pirkanmaan hyvinvointialue ja kunnat 11/2023 #yhdessä hyvä

- Edustus opiskeluhuollon järjestämisen työryhmässä ja alatyöryhmissä (koulukuraattori- ja psykologipalvelut sekä koulu- ja opiskeluhuolto
- Teematapaamiset
- Säännölliset ”hybriditapaamiset” siv-johto ja hva-valmistelu ajankohtaisten asioiden parissa
- luottamus tulevaan ja kaikki järjestyy 😊
- HVA:n kuntatapaamiset
- Eteläisen lähijohtamisalueen perhekeskusverkosto-pilotti: verkostojohtaminen & tietopohjainen tekeminen

Pirkanmaan eteläisen ja läntisen alueen PERHEKESKUSVERKOSTOPILOTIN TIETOPAKETTI

Valitse alta haluamasi kokonaisuus kuntien väliseen vertailuun

Perheiden sosiodemografiset tekijät

Koulunkäynti ja yhteisöllisyys

Ehkäisevien ja tukevien palveluiden käyttö

Lasten ja nuorten terveys ja hyvinvointi

Varhaiskasvatus ja koulunkäynnin tuki

Erytispalveluiden käyttö

Hyvinvointi perheissä

Kasvuympäristön turvallisuus

Palveluiden resursointi ja kustannukset

Siirry tästä tekemään oma kuntakohtainen raporttisi

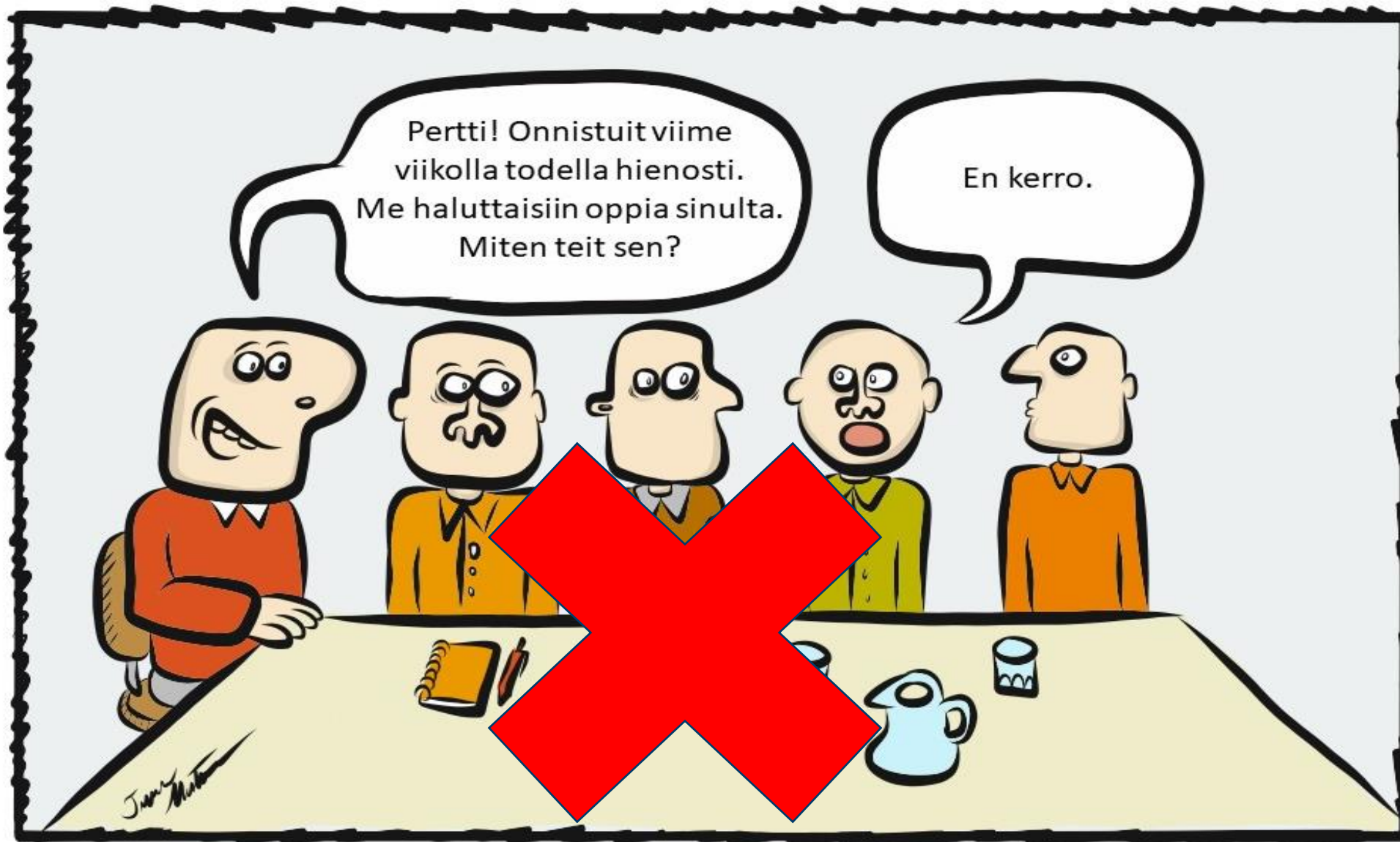
Tietopaketin tietolähteet ja lisätiedot:

Tietopaketin tiedot ovat avoimesti saatavilla olevia tietoja. Suurin osa tiedoista on poimittu THL:n tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanetista. Tämän lisäksi tilastotietoja on poimittu THL:n TEAvisari verkkopalvelusta, Tilastokeskuksesta sekä Suomen nuorisotyön tilastopalvelusta.

Tietopaketti on rakennettu osana Pirkanmaalla toteutettavaa perhekeskusverkostopilottia. Perhekeskusverkostopilottia koordinoivat Marja Olli (marja.oli@lempaala.fi) sekä Maria Antikainen (maria.antikainen@nokiankaupunki.fi). Tietopaketin teknisestä toteutuksesta vastaa ja lisätietoja antaa Juliaana Nauha (juliaana.nauha@lempaala.fi).

UUDISTUVA JULKINEN ORGANISAATIO

Pertti! Onnistuit viime viikolla todella hienosti. Me haluttaisiin oppia sinulta. Miten teit sen?

En kerro.

MINISTRY OF EDUCATION AND CULTURE
FINLAND

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013

Sivistystoimen ja sosiaali- ja terveystoimen
yhteistyö opiskeluhuollon suunnittelussa,
toteuttamisessa ja seurannassa

3.11.2022 Kuntaliitto

Laki oppilas- ja opiskelijahuollosta

Lain soveltamisala

Lain tarkoitus

- 1) edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntymistä;
- 2) edistää oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä;
- 3) turvata varhainen tuki sitä tarvitseville;
- 4) turvata opiskelijoiden tarvitsemien opiskeluhuoltopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu;
- 5) **vahvistaa opiskeluhuollon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä.**

Opiskeluhuollon kokonaisuus

Opiskeluhoolto

- toteutetaan **ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona**. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon siten kuin tässä laissa säädetään.
- sisältyvät perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen järjestäjän ja lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 99 §:n 1 momentissa tarkoitetun **koulutuksen järjestäjän päättämä opiskeluhoito sekä opiskeluhoillon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut**.
- toteutetaan opetustoimen sekä hyvinvointialueen **monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä** opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

- tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään
 - opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä
 - opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.
- kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhoitopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä
- yhteisöllistä opiskeluhooltoja toteuttavat kaikki opiskeluhoollon toimijat.
- oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

- tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia:
 - 1) koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja;
 - 2) opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja;
 - 3) monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa; ja
 - 4) jäljempänä 10 §:ssä tarkoitettuja koulutuksen järjestäjän järjestämiä sosiaali- ja terveysterveyspalveluja.
- monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä ja siitä laaditaan opiskeluhuoltokertomus siten kuin siitä säädetään.

Opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhuolto

- tarkoitetaan perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen järjestäjän ja lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukaista tai koulutuksen järjestäjän ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 99 §:n 1 momentin mukaisesti päättämää toimintaa, jonka avulla **tuetaan yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja ehkäistään syrjäytymistä sekä edistetään oppilaitosyhteisön hyvinvointia.**
- tuetaan oppimista sekä tunnustetaan, lievennetään ja ehkäistään mahdollisimman varhain oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia ja opiskeluun liittyviä muita ongelmia.
- opetuksen toteuttamisesta ja oppimisen tukitoimista säädetään tarkemmin koulutusta koskevissa laeissa ja niiden perusteella määrätään opetussuunnitelmien perusteissa.

Järjestämisvastuu - yhteistyö

- **Koulutuksen järjestäjä vastaa** siitä, että opetussuunnitelman mukainen tai ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 99 §:n 1 momentissa tarkoitettuun **koulutuksen järjestäjän päätökseen perustuva opiskeluhuoltosuunnitelma toteutuu.**
- **Koulutuksen järjestäjän on järjestettävä opiskeluhuolto yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa** siten, että **opiskeluhuollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus.**
- **Hyvinvointialue, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, vastaa opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä** alueellaan sijaitsevien oppilaitosten opetuksessa tai koulutuksessa oleville opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta.
- Hyvinvointialueella on velvollisuus järjestää psykologi- ja kuraattoripalvelut opiskelijoille myös silloin, kun koulutuksen järjestäjä on yksityinen tai valtio, jollei koulutuksen järjestäjä päätä järjestää näitä palveluja osittain tai kokonaan omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Hyvinvointialue voi tukea koulutuksen järjestäjää psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisessä.
- **Hyvinvointialue, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, vastaa myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä terveydenhuoltolaissa säädetyn mukaisesti.**

Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden henkilöstömitoitus

- Edellä tarkoitettuja psykologi- ja kuraattoripalveluita järjestettäessä saa yhtä kuraattoria kohden olla enintään 670 opiskelijaa ja yhtä psykologia kohden enintään 780 opiskelijaa.

Opetuksen ja koulutuksen tueksi järjestettävät sosiaali- ja terveysterveystoimet erityisoppilaitoksissa

- Sen estämättä mitä yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa säädetään, perusopetuslain 7 ja 8 §:ssä tarkoitettu opetuksen järjestäjä, jonka tehtävänä on opetuksen järjestäminen vaikeimmin vammaisille lapsille sekä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu koulutuksen järjestäjä saavat opetuksen ja koulutuksen tueksi järjestää opiskelijoilleen terveydenhuollon palveluja. Koulutuksen järjestäjän on tehtävä aluehallintovirastolle ilmoitus, joka sisältää yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettut tiedot. Toiminnasta vastaa koulutuksen järjestäjän nimeämä terveydenhuollon ammattihenkilö, jonka tulee olla lupaviranomaisen hyväksymä.
- Sen lisäksi mitä tässä pykälässä säädetään, 1 momentissa mainittujen oppilaitosten opiskelijoilla on oikeus tässä laissa säädettyyn opiskeluhooltoon.

Tiedottamis- ja ohjausvelvollisuus

- Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskelijoilla ja heidän huoltajillaan on tieto oppilaitoksen ja sen opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta.
- Oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilökunnalla on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon etuuksia ja palveluja.

Yhteydenotto opiskeluhuoltopalvelujen saamiseksi

- Jos oppilaitoksen työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee opiskeluhuoltopalveluja, hänen on **otettava viipymättä** yhteyttä koulu- tai opiskeluterveydenhuollon työntekijään tai opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin **yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.**
- Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä säädetyssä määräajassa.
- Opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto yhteydenotosta opiskeluhuollon työntekijään, jollei 18 §:n 2 momentissa tai muussa laissa säädetä toisin.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma

- **Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma.** Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman tulee **sisältää opiskeluhoollon toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta).**
- **Koulutuksen järjestäjä vastaa** siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on **oppilaitoskohtaisesti** seuraavat tiedot:
 - 1) arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista;
 - 2) oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi;
 - 3) yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa;
 - 4) suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimenpiteet opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi 6 §:n mukaisesti.

Opiskelijahuoltosuunnitelman laatiminen yhteistyössä

- Suunnitelma on laadittava yhteistyössä oppilaitosten henkilöstön, opiskeluhuoltopalvelujen, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.
- Opetushallitus antaa opetussuunnitelman perusteissa tai muussa määräyksessä määräykset koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta. Siltä osin, kuin määräykset koskevat opiskeluhuoltopalveluja, Opetushallitus valmistelee edellä mainitut määräykset yhteistyössä Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa.
- Koulutuksen järjestäjän on seurattava opiskeluhuoltosuunnitelman toteutumista oppilaitoksissa ja tarkistettava sitä tarvittaessa.
- Kunnan alueella toimivien koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmat tulee liittää lastensuojelulain kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Opiskeluhuoltoryhmät

- **Koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon** yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa **monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä**. Opiskeluhuollon ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen taikka sille asetetut tehtävät voi hoitaa muu tehtävään soveltuva ryhmä.
- **Oppilaitoksen opiskeluhuollon** suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa **monialainen oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä** tai muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä. **Oppilaitoskohtaista opiskeluhuoltoryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja.**
- Muilta osin koulutuksen järjestäjä päättää yhteistyössä opiskeluhuollon palveluja tuottavien tahojen kanssa tarkemmin opiskeluhuoltoryhmien kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista. Opiskeluhuoltoryhmät voivat tarvittaessa kuulla asiantuntijoita.

- Yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään **tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä**. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa **suostumuksella**. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.
- Kun käsitellään yksittäistä opiskelijaa koskevaa asiaa tai opiskelijaryhmää koskevaa asiaa siten, että yksittäisten opiskelijoiden henkilöllisyys on tunnistettavissa, on otettava huomioon, mitä 18 ja 19 §:ssä säädetään.
- Edellä tarkoitettun asiantuntijaryhmän jäsen ei saa käyttää asiantuntijaryhmän jäsenenä saamiaan **salassa pidettäviä tietoja** muuhun kuin opiskeluhuoltoon liittyvään tehtävään.

Opiskeluhuollon rekisterit

- **Koulutuksen järjestäjä ylläpitää rekisterinpitäjänä monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhuollon rekisteriä (*opiskeluhoitorekisteri*).** Rekisteriin tallennetaan oppilaitoksen toteuttamassa **monialaisessa yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa laadittavat opiskeluhoitokertomukset** sekä muut siihen liittyvissä tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat. Rekisterinpitäjän on nimettävä rekisterille vastuuhenkilö. Vastuuhenkilö määrittelee tapauskohtaisesti käyttöoikeudet sanottuun rekisteriin tallennettaviin tietoihin.
- Potilasasiakirjat tallennetaan potilasrekisteriin, jonka rekisterinpitäjänä toimii palvelun järjestänyt hyvinvointialue tai 10 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa koulutuksen järjestäjä. Opiskeluhuollon kuraattorin asiakaskertomukset tallennetaan opiskeluhuollon kuraattorin asiakasrekisteriin, jonka rekisterinpitäjänä toimii palvelun järjestänyt hyvinvointialue tai 10 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa koulutuksen järjestäjä.

Opiskeluhoitokertomuksen laatiminen

- Opiskeluhoitokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan opiskelijan:
 - 1) nimi, henkilötunnus ja kotikunta sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot;
 - 2) asian aihe, tausta ja vireillepanija;
 - 3) tiedot asian käsittelystä monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuvat henkilöt ja heidän asemansa;
 - 4) suunnitelma toimenpiteistä opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseksi ja niiden toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
 - 5) opiskelijaa koskeva välttämätön tieto liittyen opiskeluhoilossa toteutettuihin ja toteutettaviin toimenpiteisiin;
 - 6) kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammattinsa tai virka-asemansa.
- Jos opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja annetaan henkilölle, joka ei osallistu opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoillon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin, asiakirjaan on merkittävä, mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä

- **Hyvinvointialueen on yhdessä alueensa kuntien kanssa muodostettava alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä.** Jos hyvinvointialueen alueella on kunnan lisäksi muita koulutuksen järjestäjiä, heidän tulee olla edustettuina yhteistyöryhmässä. Yhteistyöryhmässä tulee lisäksi olla alaikäisten vanhempien tai huoltajien sekä opiskelijoiden edustajia, opiskeluhuollon työntekijöiden edustajia sekä tarvittaessa muita yhteistyötahoja.
- **Yhteistyöryhmä toimii hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien yhteistyöelimenä.** Sen tehtävänä on:
 - 1) valmistella alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma hyvinvointialueen aluevaltuustolle;
 - 2) seurata alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman toteutumista sekä lisäksi opiskeluhuoltopalvelujen, koulutuksen järjestäjien, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen sekä muiden tarvittavien palvelujen yhteistyön toteutumista;
 - 3) käsitellä hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien välisiä opiskeluhuollon yhteistyökysymyksiä;
 - 4) huolehtia muista sille erikseen annettavista tehtävistä.
- Kaksikielisen hyvinvointialueen alueellisessa opiskeluhuollon yhteistyöryhmässä on oltava kummankin kansalliskielen edustus. Hyvinvointialueella, johon kuuluu saamelaiden kotiseutualueeseen kuuluvia kuntia, on alueellisessa yhteistyöryhmässä oltava saamenkielisten edustus.

Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma

- Hyvinvointialueella tulee olla valtuustokausittainen alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma hyvinvointialueen vastuulla olevien opiskeluhuoltopalvelujen järjestämiseksi. Suunnitelma hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa ja se on tarkistettava tarvittaessa.
- **Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma perustuu hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmiin ja sen tulee sisältää:**
 - 1) opiskeluhuoltopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet;
 - 2) suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhuollon kokonaisuuden toteuttamiseksi;
 - 3) hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmista ilmenneet arviot opiskeluhuoltopalvelujen kokonaistarpeesta ja muut mahdollisesti tarvittavat toimenpiteet;
 - 4) suunnitelma opiskeluhuoltopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta;
 - 5) toimenpiteet alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.

Opiskelijan ja hänen laillisen edustajansa asema opiskeluhuollossa

- Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti.
- Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.
- Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja.

Rekisterit

- Jos yksityinen koulutuksen järjestäjä tai valtio järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja 9 §:n 2 momentin tai 10 §:n mukaisesti ja koulutuksen järjestäjä toimii potilasasiakirjojen tai sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen rekisterinpitäjänä, sen on nimettävä kyseisen alan ammattihenkilö vastuuhenkilöksi huolehtimaan rekisterinpitoon liittyvistä tehtävistä.
- Koulutuksen järjestäjä ei saa käyttää tässä pykälässä tarkoitettuun rekisteriin sisältyviä tietoja muuhun tarkoitukseen kuin kyseisen yksilökohtaisen opiskeluhuollon palvelun järjestämiseen ja toteuttamiseen, ellei laissa muuta säädetä.
- Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, opiskeluhuollon rekistereihin tallennettavien tietojen käsittelystä säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 ja tietosuojalaissa ([1050/2018](#)).

Opiskeluhoitorekisteriin sisältyvien tietojen salassapito

- Edellä tarkoitettuun opiskeluhoitorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat opiskelijaa taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 30 kohdan mukaisesti.
- Oppilaitoksen henkilöstö, opiskeluhoitopalveluja toteuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt taikka niiden toimeksiannosta tai muutoin niiden lukuun opiskeluhoillon toimenpiteisiin osallistuvat ammattihenkilöt, opetusharjoittelua suorittavat ja muut opetuksen tai yksilökohtaisen opiskeluhoillon toteutukseen osallistuvat henkilöt taikka opetuksen ja koulutuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet eivät saa antaa henkilölle, joka ei osallistu kyseisen opiskelijan yksilökohtaiseen opiskeluhoiltoon opiskeluhoitorekisteriin sisältyviä tietoja tai muuten tietoonsa saamia opiskelijaa koskevia salassa pidettäviä tietoja, jos siihen ei ole:
 - 1) asianomaisen henkilön tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen laillisen edustajansa kirjallista, yksilöityä suostumusta; taikka
 - 2) tiedon luovuttamiseen oikeuttavaa lain säännöstä.

Opiskeluhoitorekisteriin sisältyvien tietojen salassapito

- Edellä tarkoitettuun opiskeluhoitorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä opiskelijaa taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:ssä säädetään.
- Oppilaitoksen henkilöstö, opiskeluhoitopalveluja toteuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt taikka niiden toimeksiannosta tai muutoin niiden lukuun opiskeluhoillon toimenpiteisiin osallistuvat ammattihenkilöt, opetusharjoittelua suorittavat ja muut opetuksen tai yksilökohtaisen opiskeluhoillon toteutukseen osallistuvat henkilöt taikka opetuksen ja koulutuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet eivät saa antaa sivullisille yksilökohtaisen opiskeluhoillon asiakirjoihin sisältyviä tai muuten tietoonsa saamia yksittäistä opiskelijaa koskevia salassa pidettäviä tietoja, jos siihen ei ole:
 - 1) asianomaisen henkilön tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen laillisen edustajansa kirjallista, yksilöityä suostumusta; taikka
 - 2) tiedon luovuttamiseen oikeuttavaa lain säännöstä.
- Sivullisella tarkoitetaan henkilöä, joka ei osallistu asianomaisen opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoillon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin.
- Edellä tarkoitettujen henkilöiden salassapitovelvoitteista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 22 §:ssä (*asiakirjasalaisuus*) ja 23 §:ssä (*vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto*).

Oikeus poiketa salassapitovelvoitteista

- Opiskeluhoitoa koskevista salassapitovelvoitteista voidaan poiketa siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 7 luvussa säädetään, ellei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.
- Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoillosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat **välttämättömiä** yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.
- Jos opiskelija siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on pyydettävä opiskelijan taikka, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa **suostumus siihen, että uudelle koulutuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhoillon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhoillon jatkuvuuden kannalta.**
- Tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavalla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus ilmoittaa poliisille henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot, jos hän tehtäviä hoitaessaan on saanut tietoja olosuhteista, joiden perusteella hänellä on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi.

Opiskeluhuollon valvonta

- Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen ja hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta.
- Aluehallintovirastolla on oikeus oma-aloitteisesti ottaa tutkittavaksi, onko koulutuksen järjestäjä järjestänyt opiskeluhuollon tämän lain mukaisesti.

Siirtymäsäännökset

- Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022.
- Opetushallituksen on uudistettava opetussuunnitelmien perusteet ja määräys ammatillisen koulutuksen opiskelijahuollon keskeisistä periaatteista sekä opiskelijahuollon tavoitteista tämän lain mukaisiksi siten, että koulutuksen järjestäjät voivat ottaa tämän lain 13 §:n mukaiset opiskeluhuoltosuunnitelmat käyttöön 1 päivänä elokuuta 2023.
- Henkilö, joka ennen tämän lain voimaantuloa on toiminut kelpoisuusehdot täyttävänä kuraattorina, on tämän lain voimaantulon jälkeen edelleen kelpoinen kuraattorin tehtävään. Kuraattorin tehtävään on myös kelpoinen henkilö, joka on 31 päivään joulukuuta 2016 mennessä saanut Opetushallituksen ehdollisen ammattipätevyyden tunnustamispäätöksen kelpoisuudesta kuraattorin tehtävään ja saa Opetushallituksen lopullisen tunnustamispäätöksen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2024.
- Tämän lain 9 a §:ssä säädettyä henkilöstömitoitusta sovelletaan psykologipalveluihin 1 päivästä elokuuta 2023.

MINISTRY OF EDUCATION AND CULTURE
FINLAND

Yhteenvetoa rakenteista ja suunnitelmallisesta yhteistyöstä eritoimijoiden välillä

Yhteistyörakenteet

- **Koulutuksen järjestäjän monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä (OphL 14 §)**
 - Opiskeluhuollon yleinen suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi koulutuksen järjestäjäkohtaisesti
- **Oppilaitoskohtainen monialainen opiskeluhoitoryhmä (OphL 14 §)**
 - Opiskeluhuollon yleinen suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi oppilaitoskohtaisesti
- **Tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä (OphL 14 §)**
- **Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä (OphL 14 a §, ThL 15 a §)**
 - Hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien yhteistyöelin

Suunnitelmallinen yhteistyö

- **Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma** (OphL 13 §)
 - Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman tulee sisältää opiskeluhoollon toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta). Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten **suunnitelmassa on oppilaitoskohtaiset** tiedot opiskeluhoollosta. Koulutuksen järjestäjä kokoaa yhteen oppilaitoskohtaiset tiedot.
- **Alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma** (OphL 13 a §)
 - Perustuu koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmiin. **Hyvinvointialueen on yhdessä alueensa kuntien kanssa muodostettava alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmä toimii hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien yhteistyöelimenä.**

Kunnan ja hyvinvointialueen strategiat

- **Kunnassa** on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista – tarkastetaan valtuustokausittain. (Kuntalaki 410/2015, 37§, 110§)
- **Hyvinvointialueella** on oltava strategia, jossa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista – tarkistetaan vähintään kerran aluevaltuuston toimikautena. (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 41§, 115§)

Kiitos!

Päivän ohjelma:

10.00 Tilaisuuden avaus:

- **Minna Karhunen**, toimitusjohtaja, Kuntaliitto

10.15 SISOTE-yhteistyön rakenteet

- Yhteistyön kehittäminen ja johtaminen: **Irmeli Myllymäki**, kehittämispäällikkö, Kuntaliitto ja **Sami Niemi**, erityisasiantuntija, Kuntaliitto
- Esimerkki kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyön rakentamisesta, case Pirkanmaa: **Tuukka Salkoaho**, integraatiojohtaja, Pirkanmaan hyvinvointialue ja **Nina Lehtinen**, sivistysjohtaja, Lempäälän kunta

11.00 Opiskeluhoitoa uudenaikaisessa yhteistyössä

- **Arja Ruponen**, neuvotteleva virkamies, Sosiaali- ja terveysministeriö
- **Anne Ekroth**, opetusneuvos, Opetus- ja kulttuuriministeriö

11.30 Lounastauko

12.30 Työpajatyöskentely

13.15 SISOTE-yhdyspintoihin liittyviä erityiskysymyksiä:

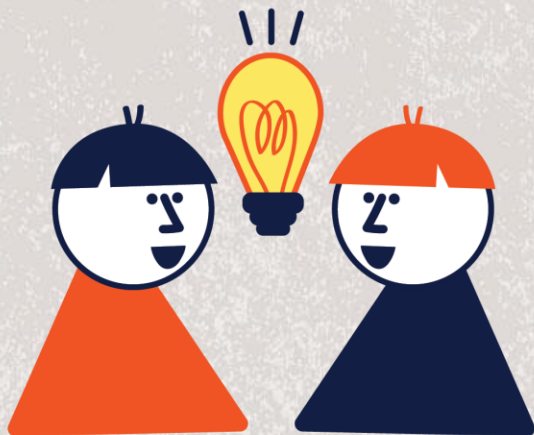
- Vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminta hyvinvointialueuudistuksessa, **Jaana Viemerö**, erityisasiantuntija, Kuntaliitto ja **Mari Sjöström**, erityisasiantuntija, Kuntaliitto
- Oppimis- ja koulunkäyntivaikeudet: Koulun vai lastensuojelun haaste? **Aila Puustinen-Korhonen**, erityisasiantuntija, Kuntaliitto

14.00 Iltapäiväkahvit

- 14.15 Nuorten työpajatoiminnan tulevaisuus, **Mari Ahonen-Walker**, erityisasiantuntija, Kuntaliitto
- 14.30 Yhteistyön juridiset reunaehdot, **Johanna Sorvettula**, johtava lakimies, Kuntaliitto

15.00 Päivän päätös

Työpajatyöskenntely

Keskustelu ryhmissä (kirjatkaa ryhmässä ylös keskeiset huomiot)

1. Esittelykierros: kuka olen, mistä tulen ja miten sisote-yhteistyö liittyy omaan työhöni
2. Miltä sisote-yhdyspintojen valmistelutilanne ja tuleva yhteistyörakenne näyttäytyy omalla alueella?
3. Mihin yhteistyön käynnistymisessä on tärkeää keskittyä?

Vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminta hyvinvointialueuudistuksessa

3.11.2022 Jaana Viemerö, Mari Sjöström

Vammaisten lasten aamu- ja iltapäivähoito uuden vammaispalvelulakiesityks en mukaan

HE:n käsittelyn tilanne 25.10.2022

- HE 191/2022 annettu 22.9.2022
- Tällä hetkellä StV:ssa asiantuntijakuulemisvaiheessa
 - Esim. Kuntaliittoa on jo kuultu
- PeV antaa myös asiassa lausunnon
- Lain on tarkoitus tulla voimaan pääosin 1.1.2023

Vammaispalvelulakiuudistuksen taustaa

- Nykyistä vammaispalvelulakia muutettiin vuonna 2009. Tuolloin henkilökohtainen apu tuli subjektiiviseksi oikeudeksi ja palvelusuunnitelman merkitys vahvistui.
- Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (kehitysvammalaki) ja Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (vammaispalvelulaki) oli jo aiemmin tarkoitus yhdistää uudeksi vammaispalvelulaiksi, joka olisi tullut voimaan vuonna 2021.
 - Hallitus antoi uudesta vammaispalvelulaista esityksen eduskunnalle 27.9.2018 (HE 159/2018). Esitys raukesi hallituksen kaaduttua maaliskuussa 2019.
- Valmistelua jatkettiin ko. esityksen pohjalta.
 - Osallisuustyöryhmä vuonna 2020
- Useita kuulemistilaisuuksia ja lausuntokierros, joka päättyi huhtikuussa 2022
- HE 191/2022 vp

22 §, Lyhytaikainen huolenpito

Lyhytaikaisen huolenpidon tarkoitus on turvata vammaisen henkilön lyhytaikainen avun ja tuen tarve siten, että vammaisesta henkilöstä huolehtivat läheiset voivat hoitaa omaan elämäänsä liittyvät velvoitteet ja huolehtia hyvinvoinnistaan. Oman perheen tai muun läheisen kanssa asuvalla vammaisella henkilöllä on oikeus saada lyhytaikaista huolenpitoa silloin, kun huolenpidosta vastaavat läheiset ovat lyhytaikaisesti estyneet huolehtimasta vammaisesta henkilöstä, joka tarvitsee läheisten poissaoloaikana apua tai tukea päivittäisissä toimissa tai valvontaa turvallisuuden vuoksi. Vammaisella henkilöllä on oikeus saada lyhytaikaista huolenpitoa myös silloin, kun hänestä huolehtivat läheiset henkilöt tarvitsevat lepoa ja virkistystä.

Lyhytaikainen huolenpito on toteutettava siten, että se tukee vammaisen henkilön osallisuutta hänen ikänsä ja kehitysvaiheensa edellyttämällä tavalla. Lyhytaikaisen huolenpidon määrästä ja toteutustavasta päätettäessä on otettava huomioon vammaisen henkilön asiakassuunnitelmaan kirjattu avun, tuen ja huolenpidon tarve, vammaisen henkilön toivomukset sekä perheen tilanne kokonaisuudessaan.

Lyhytaikaista huolenpitoa voidaan toteuttaa henkilökohtaisena tai ryhmässä annettavana palveluna taikka osana muuta palvelua.

Kunta voi tuottaa lyhytaikaista huolenpitoa siltä osin, kuin se on hyvinvointialueen ja kunnan tehtäväkokonaisuuksien toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista.

- Oman perheensä tai läheistensä kanssa asuvalle henkilölle.
- Kaiken ikäisille.
- *”Tilapäistä tai tietyin väliajoin toistuvaa” (HE s. 198).*
- Yhtäjaksoisen lyhytaikaisen huolenpidon keston oltava alle 3 kk.
- Vastaa pitkälle kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain perusteella annettua tilapäishoitoa, mutta koskee nyt kaikkia lain soveltamisalaan kuuluvia ryhmiä.
- Pykälä mahdollistaa aamu- ja iltapäivätoiminnan ostamisen kunnalta ilman kilpailutusta, ja kunta voi tuottaa palvelun yhtiöittämättä (HE s. 200).
- Kuljetukset myönnetään liikkumisen tukena => omavastuuosuus.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

4 §, Maksuttomat sosiaalipalvelut

Sosiaalipalveluista ovat **maksuttomia**:

2) kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977) tarkoitettu erityishuolto ja mainitun lain 39 §:ssä tarkoitettu kuljetus; kehitysvammaisen ylläpidosta voidaan kuitenkin periä kohtuullinen maksu;

5) vammaispalvelulain (/) 7 §:ssä tarkoitettuun valmennukseen, 9 §:ssä tarkoitettuun henkilökohtaiseen apuun, 12 §:ssä tarkoitettuun erityiseen osallisuuden tukeen, 14 §:ssä tarkoitettuun tuettuun päätöksentekoon, 16 §:ssä tarkoitettuun vaativaan moniammatilliseen tukeen, 18 §:ssä tarkoitettuun asumisen tukeen, 19 §:ssä tarkoitettuun kotona järjestettävään lapsen asumisen tukeen, 20 §:ssä tarkoitettuun esteettömän asumisen tukeen, **22 §:ssä tarkoitettuun lyhytaikaiseen huolenpitoon**, 23 §:ssä tarkoitettuun päivätoimintaan, 25 §:ssä tarkoitettuun liikkumisen tukeen ja 30 §:ssä tarkoitettuihin muihin lain tarkoituksen toteuttamiseksi tarvittaviin palveluihin sisältyvä apu ja tuki sekä asumisen tukeen ja kotona järjestettävään lapsen asumisen tukeen sisältyvät palvelut; asumisen tuesta ja henkilökohtaisesta avusta voidaan kuitenkin periä maksu, jos henkilö saa niihin korvausta muun lain kuin vammaispalvelulain nojalla;

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

7 e § *Vammaisille henkilöille järjestettäviin erityispalveluihin liittyvä ylläpito.*

*”Ehdotetun pykälän mukaan hyvinvointialue **voisi periä kohtuullisen maksun** vammaispalvelulaissa tarkoitettuun valmennukseen, vaativaan moniammatilliseen tukeen, asumisen tukeen, **lyhytaikaiseen huolenpitoon**, päivätoimintaan ja muihin lain tarkoituksen **toteuttamiseksi tarvittaviin palveluihin liittyvästä ylläpidosta** eli esimerkiksi ateriapalveluista, tarvikkeista ja muista kuluista, joita henkilölle aiheutuu vammaisuudesta riippumatta. Lisäksi asumisesta **voisi periä kohtuullisen maksun**, jos henkilö ei maksaisi asumisesta itse erikseen” (HE s.228) .*

- ”Lakiesityksessä ehdotetaan asiakasmaksulainsäädäntöön muutosta, jonka mukaan kaikkien vammaisten henkilöiden ylläpidosta voitaisiin jatkossa periä kohtuullinen maksu normaaliusperiaatteen mukaisesti. Aiemman säädöksen mukaan kehitysvammaisten erityishuoltona järjestetty alle 16-vuotiaan osittainen ylläpito (eli käytännössä aamu- ja iltapäivätoiminta) on ollut kokonaan maksutonta. Näin ollen hyvinvointialueiden lyhytaikaisen huolenpidon maksutulot voisivat hieman kasvaa. Pelkän ylläpidon maksuksi arvioidaan 25–30 euroa kuukaudessa. Summa on niin pieni, että sen periminen aiheuttaisi suhteellisen paljon hallinnollisia kustannuksia maksun tuottoon nähden. Näin ollen oletetaan, että maksua ei välttämättä jatkossakaan peritä. Tätä johtopäätöstä tukee se, että useilta kunnilta saatujen tietojen mukaan vammaispalveluna järjestetystä aamu- ja iltapäivätoiminnasta ei ole peritty maksuja muidenkaan kuin kehitysvammaisten lasten osalta, vaikka se olisi ollut nykyisen lain mukaan mahdollista” (HE s. 72).

Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta

Perusopetuslaki (628/1998)

Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta

- **Perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa ei ole esitetty muutettavaksi.**
- **Kenelle?** Kunnassa toimivien koulujen **ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuille oppilaille** kunnan päättämässä laajuudessa.
- Kunnalla ei velvollisuutta järjestää perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa vaan *”kunta voi järjestää tai hankkia perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa”*
- Toimintaa on tarjottava joko 570 tuntia tai 760 tuntia koulun työvuoden aikana kullekin toimintaan osallistuvalla lapsella.
 - Toimintaan osallistuminen on lapselle vapaaehtoista.
- Toimintaa voidaan järjestää **koulun työvuoden aikana arkipäivisin.**

Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta

- Aamu- ja iltapäivätoimintaan tulee hakea kunnan edellyttämällä tavalla.
 - Otettaessa lapsia aamu- ja iltapäivätoimintaan heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.
 - Erityisen tuen oppilaalla ei ole subjektiivista oikeutta palveluun.
- Toiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia.
 - Ohjaajien kelpoisuusvaatimus on opetustoimen kelpoisuusasetuksen mukaan (986/1998)
 - Erillisiä avustajapalveluita ei edellytetä
- Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettäessä kunnan tulee ottaa huomioon, että niillä toimintaan osallistuvilla lapsilla, joilla on 32 §:n mukainen oikeus koulumatkaetuun, on mahdollisuus käyttää tätä etuutta.
 - HE 57/2003 vp: Säännös on tarkoitettu toimintojen suunnittelua ohjaavaksi, eikä se siten esimerkiksi velvoita kuntaa kuljetusten järjestämiseen.

Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta – maksut

- **Lähtökohta: Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta on maksullista toimintaa!**
- Kunta päättää aamu- ja iltapäivätoiminnasta perittävien kuukausimaksujen määrästä. Maksu saa olla 570 tunnin osalta enintään 120 euroa ja 760 tunnin osalta enintään 160 euroa.
- Maksu **on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava, jos** huoltajan elatusvelvollisuus, toimeentuloedellytykset tai huollolliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syytä.
- **HE 78/2015 vp:**
 - *Huollollisena näkökohtana voidaan pitää esimerkiksi perheessä olevan vammaisen lapsen tavanomaista suurempaa avuntarvetta.*
 - *Mahdollisuudesta hakea aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä on tarpeen tiedottaa kaikissa kunnissa.*

Vammaisen ja erityistä tukea tarvitsevan peruskouluikäisen vaihtoehdot

KUNTA

Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta

- Rahoitus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesti (1705/2009), 50,24 M€ (TAE 2023)

- Kunnalla voi järjestää apip-toimintaa (ei velvoitetta)
- Kohdejoukko: 1. ja 2. vl sekä erityisen tuen oppilaat
- Toimintaan on haettava
- Kunta ottaa lapsia toimintaan yhdenvertaisin periaattein
- Lähtökohtaisesti maksullinen toiminta
- Toimintaa ei järjestetä koulujen loma-aikoina
- Lapsen koulumatkaetuuden käytön mahdollisuus tulee ottaa huomioon toimintaa järjestettäessä.

HYVINVOINTIALUE

Lyhytaikainen huolenpito?

- Hyvinvointialue järjestää
 - Huom! Kunta voi tuottaa lyhytaikaista huolenpitoa siltä osin, kuin se on hyvinvointialueen ja kunnan tehtäväkokonaisuuksien toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista

Kiitos.

Jaana Viemerö

050 359 2023

jaana.viemero@kuntaliitto.fi

Mari Sjöström

050 575 8622

mari.sjostrom@kuntaliitto.fi

[@MariSjostrom](#)

www.kuntaliitto.fi

Oppimis- ja koulunkäyntivaikeudet: Koulun vai lastensuojelun haaste?

Aila Puustinen- Korhonen, erityisasiantuntija, Kuntaliitto

KorhonenAila@

Lastensuojeluilmoitusten määrä on kaksinkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä on kaksinkertaistunut 30 vuodessa.

Toimiiko palvelujärjestelmämme lastensuojeluun työntävästi?

Lastensuojeluilmoituksesta ja yhteydenotosta lastensuojelun asiakkuuteen vuonna 2020 (THL)

84 715 lasta, joista tehtiin lastensuojeluilmoitus ja 14 210 lasta ja nuorta, joita koski yhteydenotto palvelutarpeen arvioimiseksi (yht. 98 925)

40 545 palvelutarpeen arviota, joissa selvitettiin lastensuojelun tarve (41 % lapsista ja nuorista, joita ilmoitus tai yhteydenotto koski)

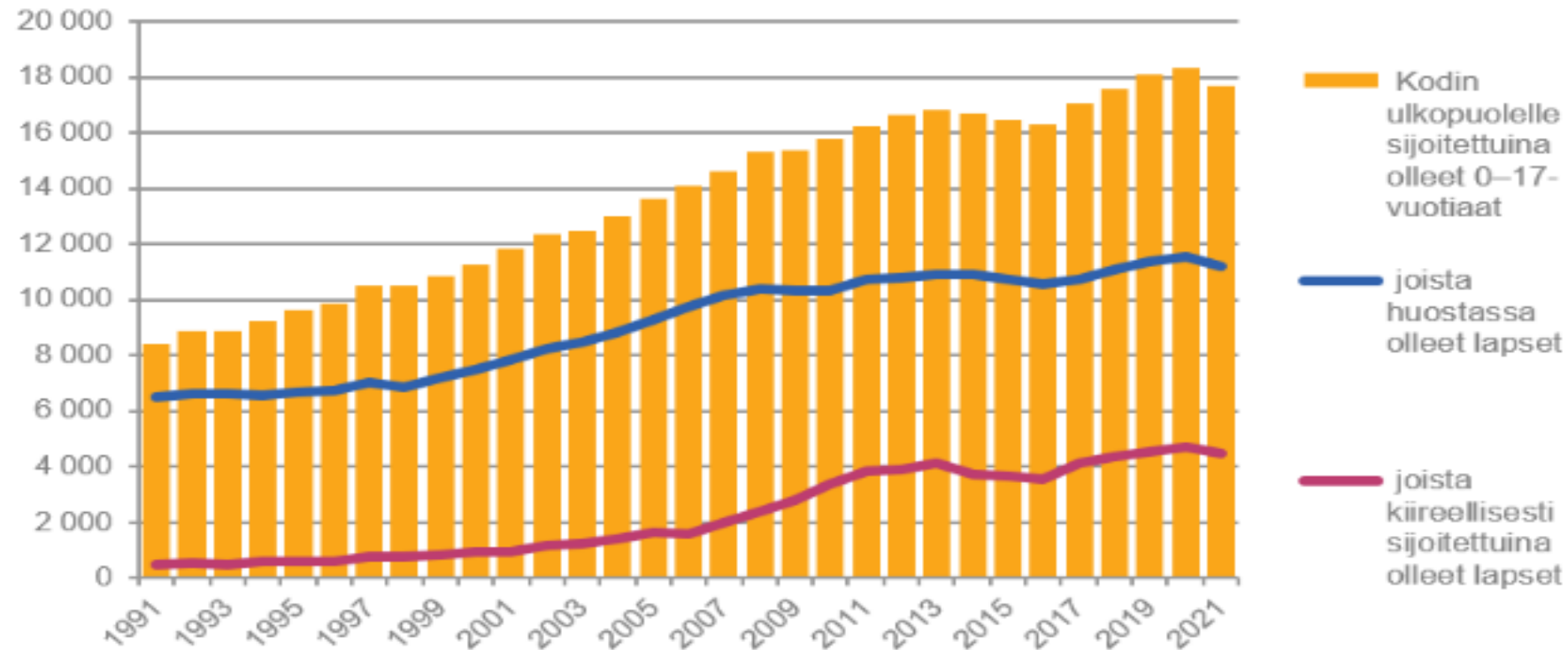
14 169 uutta lastensuojelun asiakkuutta (35 % selvityksistä johti asiakkuuteen)

17 467 perhettä
SHL:n mukaisessa
perhetyössä

12 966 perhettä
SHL:n mukaisessa
kotipalvelussa

1 688 uutta
huostaanottoa

*Kodin ulkopuolelle sijoitettuna olleet lapset sekä heistä huostassa ja kiireellisesti sijoitettuna olleet lapset vuosina 1991–2021**

*Sama lapsi voi sisältyä sekä kiireellisesti sijoitettuihin että huostassa olleiden lukumääriin.

Vain pieni osa Suomen lapsista oli lastensuojelun asiakkaita vuonna 2021

- Vuonna 2021 **Suomessa oli 1 035 517 lasta** (0-17-vuotiaita).
 - Kaikki lapset ovat ehkäisevän lastensuojelun piirissä.
 - Kodin ulkopuolelle oli sijoitettuna **17 727 alle 18-vuotiasta** (1,6 prosenttia lapsista).
 - Heistä huostassa ja sijaishuollossa olevia oli **11 210** (1,0 prosenttia lapsista).
 - Kiireellisesti sijoitettiin **4 503 lasta** (0,4 prosenttia lapsista).
 - Lastensuojelun avohuollon asiakkaina oli **38 343 lasta** (3,7 prosenttia lapsista vuonna 2021).
 - Jälkihuollon asiakkaina oli **10 787** 18-24-vuotiasta.
- Lastensuojeluilmoitus tehtiin 9 prosentista lapsia. Määrä kasvoi edellisvuodesta.
 - Lastensuojeluilmoitusten määrä on kymmenessä vuodessa kaksinkertaistunut. Toimiiko palvelujärjestelmä lastensuojeluun työntävästi?

Koulunkäynnin ja oppimisen pulmat iso taustatekijä huostaanotoissa

Mitä siitä pitäisi ajatella?

Sijoitukseen johtaneita syitä 1997 syntyneiden osalta

- ” Peräti 71 prosentilla lapsista oli ristiriitoja vanhempiensa kanssa ja yli **kolmanneksella oli fyysinen tai neurologinen sairaus tai sen epäily.** Väkivaltaista käyttäytymistä ilmeni yli 40 prosentilla lapsista ja erityisen yleistä (59 %) se oli 7–12-vuotiailla. Etenkin teini-ikäisillä korostuivat **koulunkäynnin vaikeudet (70 %)** ja alkoholin (59 %) sekä huumeiden (49 %) käyttö. ”
- ”Kodin ulkopuolelle sijoitetulla lapsella oli huomattavasti muita lapsia useammin vanhempi, jolla oli diagnosoitu psykiatrinen häiriö. Kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista 48–80 prosentilla oli vanhempi, jolla oli diagnosoitu psykiatrinen häiriö ennen lapsen täysi-ikäisyyttä. Muilla lapsilla vastaava luku oli 20 prosenttia.”
- **”Tämänhetkisten tutkimusten pohjalta on mahdotonta arvioida, missä määrin sijoituksilla kyetään ehkäisemään ongelmien vakavoitumista. ”**

1997-kohorttitutkimuksen eräitä suosituksia

“Järjestelmä tunnistaa verrattain hyvin ne lapset, joiden kohdalla perheiden ongelmat ovat kasautuneet. Heihin kohdistetaan muita useammin lastensuojelun toimenpiteitä, mitä voidaan pitää onnistuneena palveluiden kohdentamisena. Kodin ulkopuolelle sijoittamisen yleisyys herättää kuitenkin **tarpeen selvittää, onko etenkin teini-ikäisiin kohdistuneiden ehkäisevien toimenpiteiden ja palveluiden järjestämisessä puutteita.**

Eri palvelusektoreiden yhteistyötä on kehitettävä. Erityisesti terveyspalvelujen ja koulun yhteistyöhön on kiinnitettävä huomiota. **Kouluterveydenhuollon kykyä vastata lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmiin tulisi vahvistaa.**

Palvelujärjestelmän herkkyyttä ja oikea-aikaisuutta on kehitettävä, jotta perheiden arkea kuormittavien tekijöiden kasautumista ehkäistään.”

Lastensuojelun asiakkaina olevien lasten saama tuki ei aina ole ollut riittävää?

Voisimmeko parantaa sitä hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyönä?

II Palvelut ja taloudellinen tuki lastensuojelun asiakkaana oleville, % Kuntakyselyn 2017 mukaan:

■ eos=ei osaa sanoa

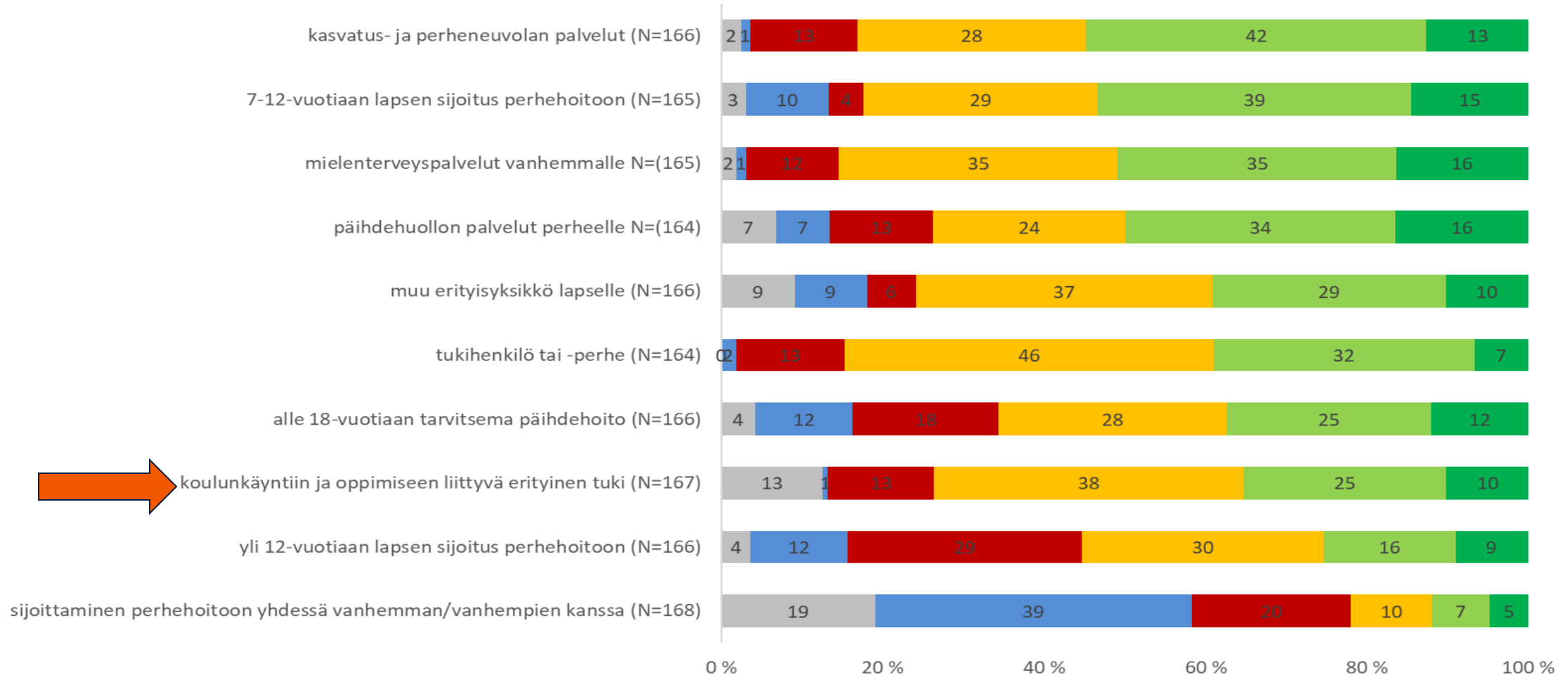
■ 2=palvelu jää useimmiten kokonaan saamatta

■ 4=palvelu järjestyy kohtuullisella työmäärällä ja viiveellä

■ 1=palvelutarvetta ei ole ollut

■ 3=palvelu saadaan, mutta järjestäminen on hankalaa ja vie paljon aikaa

■ 5=palvelu saadaan useimmiten ilman viivettä tarpeenmukaisena

Voivatko lapset riittävän hyvin jaksaaseen käydä koulua ja oppia?

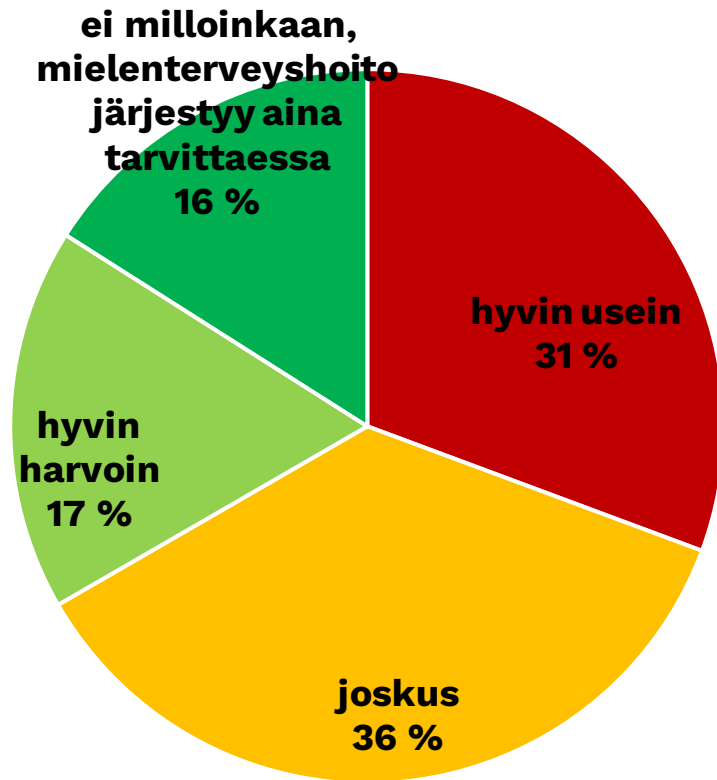
Saavatko lapset ja heidän vanhempansa apua lapsen voidessa psyykkisesti huonosti vai miten siinä oikein käy?

Erityisen tuen tarpeen tunnistaminen

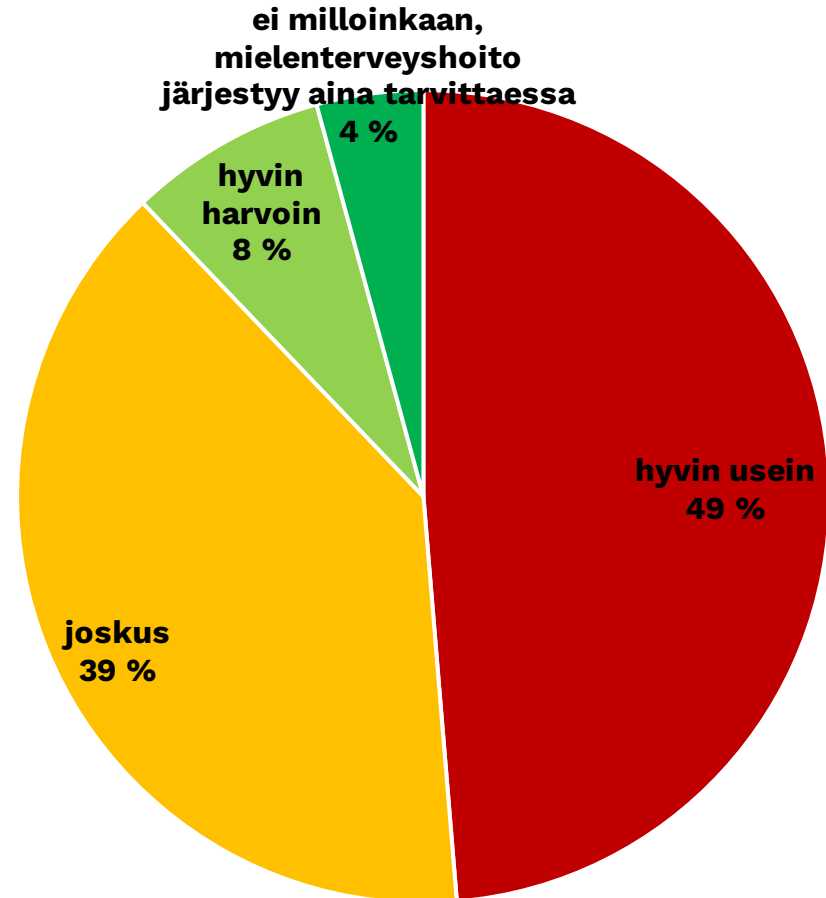
- On tavoitteena sekä neuvolassa, koulussa että opiskeluterveydenhuollossa
- Toteutuuko tavoite?
- Mitä voisi tehdä tavoitteen paremman toteutumisen eteen?
 - Esim. **autismikirjon häiriöitä ei tunnisteta riittävästi ja lapsia ajautuu lastensuojelun, myös sijaishuollon, palveluihin**, joissa häiriöitä ei myöskään tunnisteta ja lapsi ja perhe eivät saa apua ajoissa tai apu on riittämätöntä.
 - Sijaishuoltoon ohjautuu myös paljon lapsia, koska **mielenterveyspalveluja ei ole saatavilla riittävästi.**
 - **Iso kysymys:** Kuinka oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät pulmat selvitetään ja varmistetaan moniammatillinen apu lapselle ja riittävä tuki vanhemmille?
 - Olisiko tämä kunnan ja hyvinvointialueen yhteinen ratkaistava iso asia tulevina vuosina?

Jos lapsen tarvitsema mielenterveyshoito ei jostain syystä mahdollistu, miten usein järjestätte lapsille kodin ulkopuolisia sijoituksia? Kuntakysely 12/2017.
(N=150)

%-osuus vastanneista

Vastaus väestöön suhteutettuna

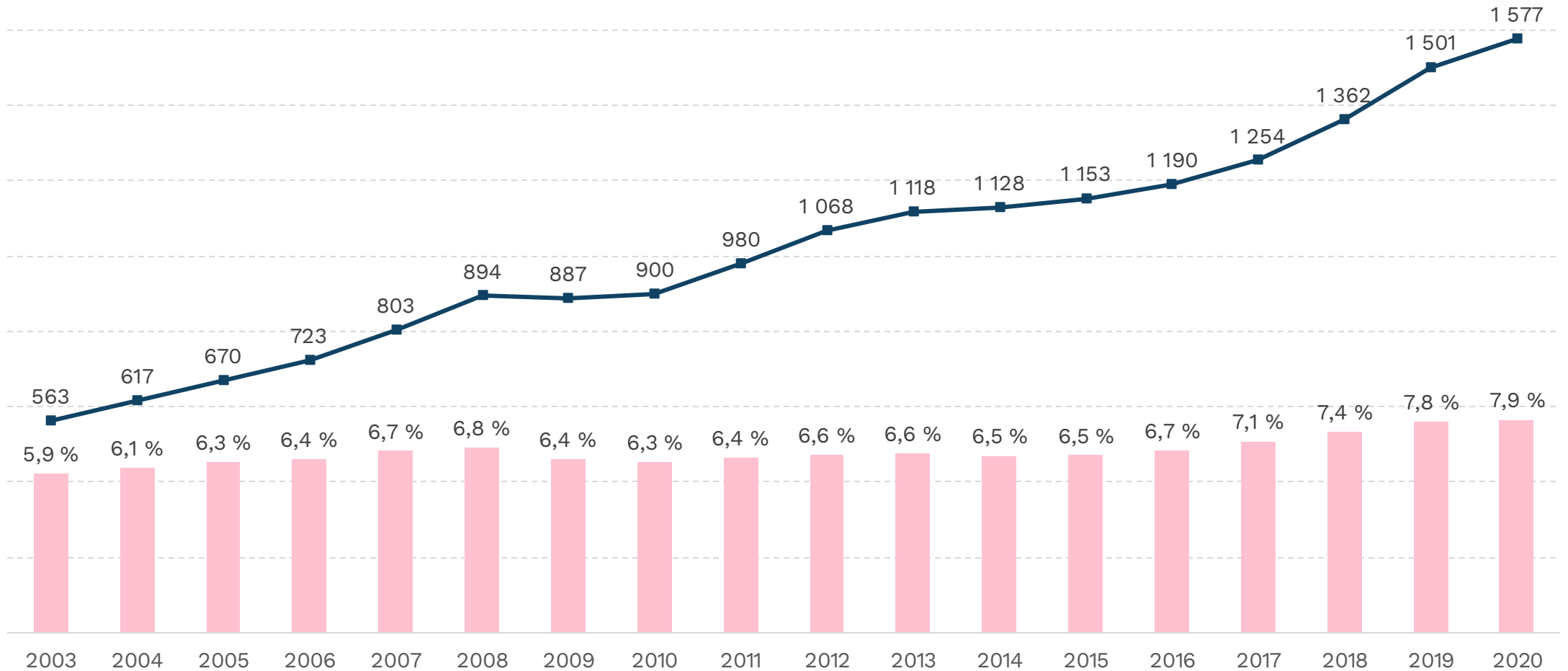

Lastensuojelun laitos- ja perhehoito maksaa noin miljardin vuodessa

Onko panostus oikein kohdentunut vai pitäisikö palvelujärjestelmää viilata vastaamaan tuentarpeisiin jo ennen sitä, että lapsi on huostaanoton tarpeessa?

Kustannuskehitys

Lastensuojelun ja muiden lapsiperheiden sosiaalipalveluiden nettokustannukset sekä osuus sote-kuluista

Osuus sote-kuluista (%)

Nettokäyttökustannukset, m€

KUNTA LIITTO

Nuorten työpajatoiminnan tulevaisuus

Sivistys- ja sote-palveluiden yhdyspinnat toimiviksi –
seminaari | Kuntatalo 3.11.2022 klo 10-15

Mari Ahonen-Walker @AhonenWalker

Työpajatoiminta monialaisena työnä

Nuorisolaki

Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen

- toiminnan kehys

nuorisotyö

koulutus

Oppivelvollisuuslaki

Laki ammatillisesta koulutuksesta

- ohjautuminen
- oppimisympäristö
- etuudet

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta

Sosiaalihuoltolaki

- toimenpiteet ja etuudet
- ohjautuminen

sote

**työllisyyden-
hoito**

**Julkinen työvoima- ja
yrittäjäpalvelulaki**

- toimenpiteet ja etuudet
- ohjautuminen

**Nuorten
työpajatoiminnan
järjestämiseen
liittyvä sääntely ei
muutu**

Nuorten työpajatoimintaa koskeva sääntely

- Nuorten työpajatoiminnasta ja sen järjestämisen periaatteista säädetään nuorisolain [1285/2016](#) 4 luvussa.
- Nuorten työpajatoiminta suunnattu alle 29-vuotiaille.
- Nuorten työpajatoiminnan järjestäjinä voivat toimia kunta tai useat kunnat yhdessä tai nuorten palveluja tuottava yhteisö.
- Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen on siis kunnalle vapaaehtoinen tehtävä, mutta jos kunta päättää järjestää palvelua, on sitä järjestettävä lainsäädännön mukaisesti.
- Lain mukaan nuorten työpajatoiminnan tarkoituksena on parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun, päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun nuoren tarvitsemaan palveluun. Työpajatoiminnan tarkoitus on parantaa nuoren elämänhallintataitoja, edistää hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan.

Sote-uudistus muuttaa toiminnan dynamiikkaa

Työpajatoiminta sote-uudistuksessa

Sivistysvaliokunta kiinnittää lausunnossaan sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan vakavaa huomiota nuorten mahdollisuuteen saada monipuolisesti ja laadukkaasti myös kuntouttavaa työtoimintaa ja sosiaalista kuntoutusta työpajoilla lähipalveluna. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää puolestaan lausunnossaan tärkeänä, että kuntien järjestämän monialaisen työpajatoiminnan toiminnan jatkuminen turvataan myös sote-uudistuksen jälkeen. Valiokunta pitää tärkeänä, että uudistuksen vaikutukset myös kuntien järjestämään kuntouttavaan työtoimintaan arvioidaan ja toiminnan jatkumisen edellytykset kunnissa samoin kuin kolmannen sektorin toimijoiden mahdollisuus toimia palvelujen tuottajina varmistetaan. Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta katsoo, että erillisessä jatkovalmistelussa tulee selvittää työpajatoimintaa koskevan uudistamisen tarvetta siten, että työpajatoimintaa voidaan toteuttaa ja kehittää poikkihallinnollisesti joustavasti ja asiakaslähtöisesti. Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta yhtyy myös sivistysvaliokunnan näkemykseen siitä, että työpajatoiminnan mahdolliset hallinnolliset ja toiminnalliset muutokset tulee siirtymäaikana toteuttaa suunnitelmallisesti ja hallitusti ja siten, etteivät ne vaaranna työpajapalveluiden laatua, toimintaedellytyksiä ja saatavuutta lähipalveluna. (*Valiokunnan lausumaehdotus 7*)

7. *Eduskunta edellyttää, että osana työpajojen seurantaan hallitus arvioi työpajatoiminnan lainsäädännön uudistamisen tarvetta huomioiden eri hallinnonalojen lainsäädännön yhteensovittamisen siten, että työpajatoimintaa voidaan toteuttaa ja kehittää poikkihallinnollisesti joustavasti ja asiakaslähtöisesti.*

Työryhmä: Lainsäädäntöuudistusten vaikutukset työpajatoimintaan

OKM045:00/2022 KEHITTÄMINEN

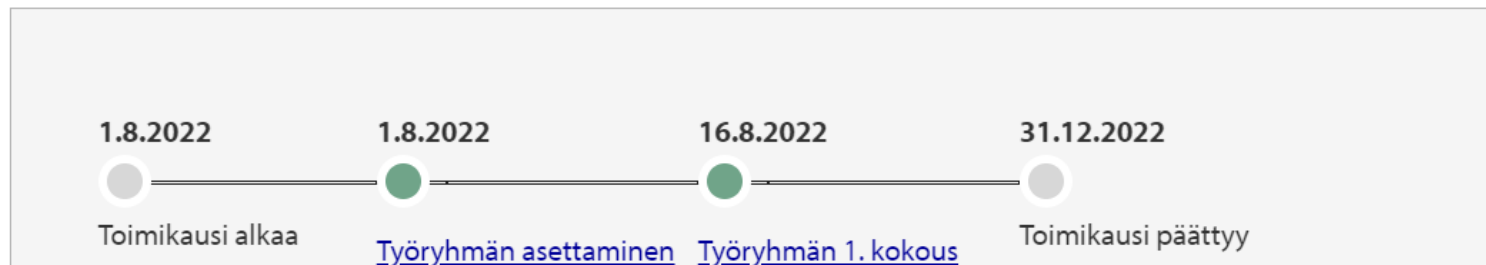

[Säädösvalmistelu ja
kehittäminen
valtioneuvostossa](#)

Eduskunta saa vastauksen edellytykseen, jonka se asetti mietinnössä StVM 16/2021 vp— HE 241/2020 vp. Valiokunnan lausumaehdotukset 7. Eduskunta edellyttää, että osana työpajojen seuranta hallitus arvioi työpajatoiminnan lainsäädännön uudistamisen tarvetta huomioiden eri hallinnonalojen lainsäädännön yhteensovittamisen siten, että työpajatoimintaa voidaan toteuttaa ja kehittää poikkihallinnollisesti joustavasti ja asiakaslähtöisesti.

Hankkeen eteneminen

okm.fi/hanke

Yhteistyön rakentumisesta

Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyö

- Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyöstä on säädetty vain yleisellä tasolla
 - mm. Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 14 §
- Yhteistyön toteutustavoista ei juurikaan löydy sääntelyä.
- Hyvinvointialueen mahdollisuus sopia tehtävien hoitamisesta kunnan kanssa on lainsäädännössä hyvin rajattua.
- Toimialakohtaisen sääntelyn lisäksi tulee käytännössä aina huomioida hankinta- ja kilpailulainsäädännön rajoitteet.
 - Koska hyvinvointialueen ja kunnan tehtävät ovat pääosin erilliset, on aina ratkaistava tapauskohtaisesti, minkälainen tehtävien hoitamiseen liittyvä yhteistyö on kussakin tilanteessa mahdollista.

Yhteistyön toteutustapoja

toteutustavat eivät ole toisiaan poissulkevia

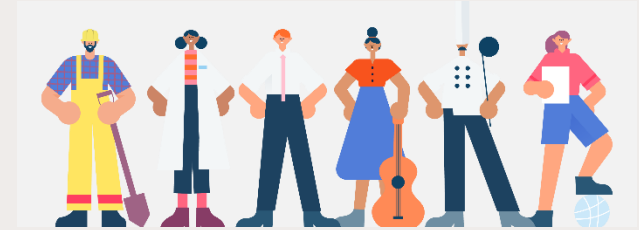
Palveluiden yhteensovittaminen ja koordinointi

Yhteisten asiakkaiden palvelutarpeen mukaisten palveluiden yhteensovittaminen siten, että palvelut muodostavat eheän kokonaisuuden.

Palveluiden tuominen samoihin tiloihin

Hyvinvointialueen ja kunnan palveluiden tuominen samoihin tiloihin, jolloin kokonaisuus säilyy asiakkaan näkökulmasta kokonaisuutena.

Palveluiden toteuttaminen yhteisin resurssein

Hyvinvointialueen ja kunnan tehtäviin liittyvien palveluiden toteuttaminen yhdessä työnjaosta ja rahoituksesta sopimalla

horisontaalinen yhteistyö

Lisäksi kunta voi osallistua hyvinvointialueen järjestämiin kilpailutuksiin. Tällöin sen on noudatettava kuntalain säännöksiä kunnan toiminnasta markkinoilla ja tällöin pääsääntöisesti yhtiöitettävä tehtävän hoito.

Hankintalain näkökulma ns. horisontaalinen yhteistyö 16 §

Hankintalakia ei sovelleta hankintayksiköiden väliseen hankintaan, jolla hankintayksiköt toteuttavat:

1. yhteistyössä,
2. yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi,
3. niiden vastuulla olevat yleisen edun mukaiset julkiset palvelut ja
4. enintään 5 % ja enintään 500 000 euron osuus yhteistyön piiriin kuuluvista palveluista tuotetaan muita kuin sopimuksen osapuolia varten.

HUOM! Kaikkien kriteerien tulee täytyä

Horisontaalinen yhteistyö (Hankintalaki 16 §)

Yhteistyö ja yhteiset tavoitteet

- yhteistyö hankintayksiköiden välillä ilman, että yhteistyön toteuttamisessa niiden olisi kilpailutettava hankintansa toisiltaan.
- Yhteistyön tulisi olla todellista eli hankintayksiköt toteuttaisivat yhteistyön piiriin kuuluvia palveluja myös ilman yhteistyötä.
- Voi sisältää kaikenlaisia toimintoja.
 - liittyvät kuitenkin aina osallistuville viranomaisille osoitettujen tai niiden suoritettavakseen ottamien palvelujen suorittamiseen ja velvollisuuksien hoitamiseen eli sekä lakisääteiset että vapaaehtoiset tehtävät.
- Palvelujen ei tarvitse olla samanlaisia, vaan ne voivat olla myös toisiaan täydentäviä
- Tavoitteiden yhteisyys – ei edellytetä saman julkisen palvelun tarjoamista yhdessä

Kunnan ja hyvinvointialueen yhteisiä tavoitteita

- **Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen**
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan ja hyvinvointialueen yhteinen lakisääteinen tehtävä, jossa niiden on toimittava yhteistyössä ja tuettava toisiaan asiantuntemuksellaan (sote-järjestämislaki 612/2021 6§ ja 7§)
- **Kuntouttava työtoiminta, työllisyyden hoito ja nuorisotyö**
 - Hyvinvointialueen järjestämismvastuulle siirtyvä kuntouttava työtoiminta on sosiaalipalvelu, jonka tavoitteet liittyvät myös työllisyydenhoitoon.
 - Myös kunnilla on työllisyyden hoitoon liittyviä tavoitteita ja ne järjestävät lakisääteisesti (kuntakokeilukunnat) ja yleisen toimialan puitteissa työllisyyspalveluita. Lisäksi ne vastaavat osin työmarkkinatuen rahoituksesta.
 - Myös kunnille vapaaehtoisena tehtävänä jäävän nuorten työpajatoiminnan yhtenä tavoitteena on parantaa nuoren valmiuksia päästä avoimille työmarkkinoille.

Toiminnan tavoitteet

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 1§

Lain tarkoitus

*Tässä laissa säädetään toimenpiteistä, joilla parannetaan pitkään jatkuneen työttömyyden perusteella työmarkkinatukea tai toimeentulotukea saavan henkilön edellytyksiä **työllistyä avoimilla työmarkkinoilla sekä edistetään hänen mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen ja työ- ja elinkeinoviranomaisen tarjoamaan julkiseen työvoimapalveluun.** Laissa säädetään myös toimenpiteisiin osallistuvan henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista.*

Nuorisolaki 13§

Nuorten työpajatoiminta

*Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla **parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun.** Työpajatoiminnan tarkoituksena on **parantaa nuoren elämänhallintataitoja sekä edistää hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan.** Nuori valmentautuu tekemällä työtä tai työtoimintaa omien edellytystensä mukaan.*

Lisätietoa julkisten hankintojen neuvontayksikön sivuilta

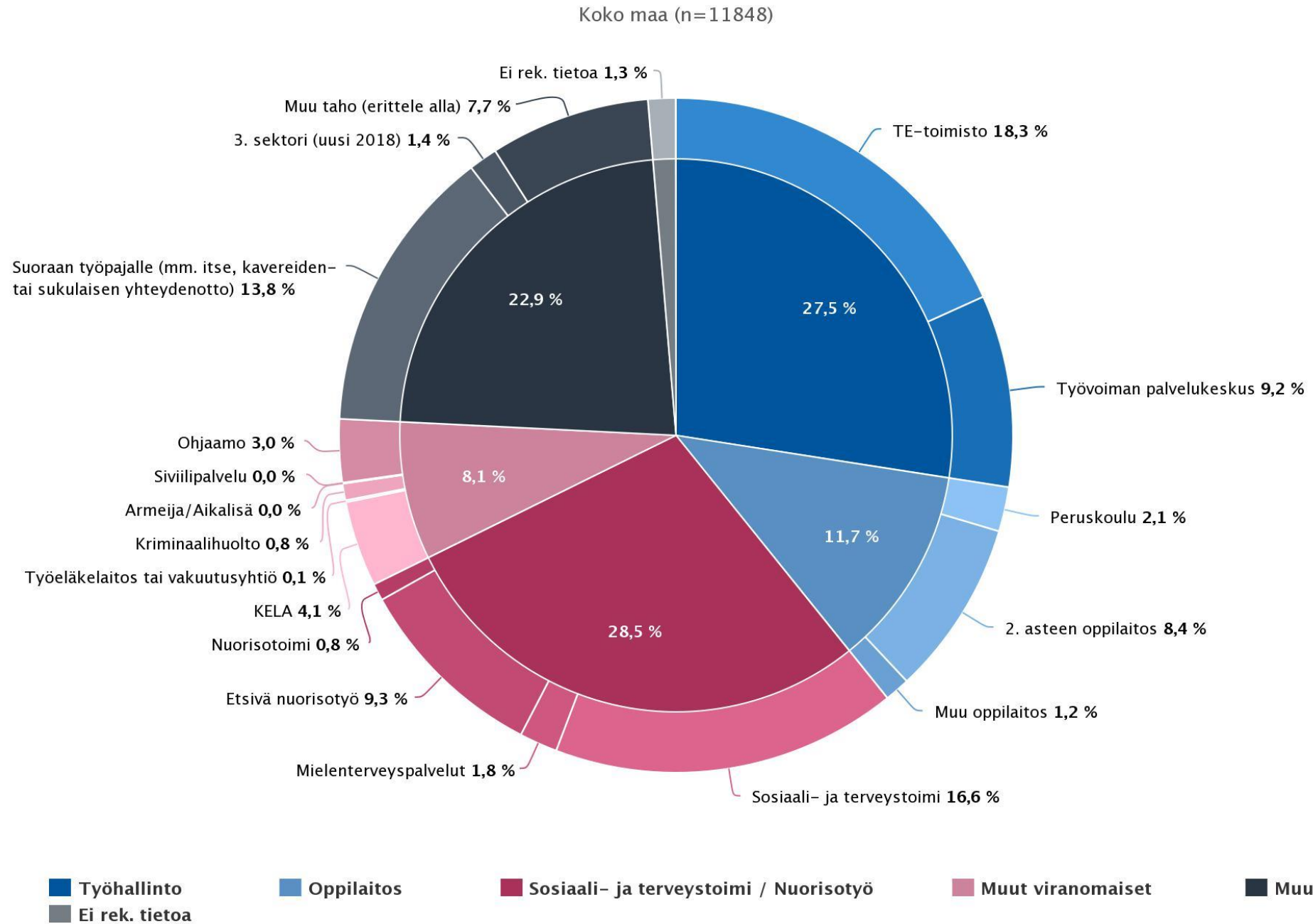
Hyvinvointialueuudistus: UKK

Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa monella tapaa myös hankintasopimukseen. Lue neuvontayksiköltä usein kysytyjä kysymyksiä ja vastauksiamme niihin.

www.hankinnat.fi

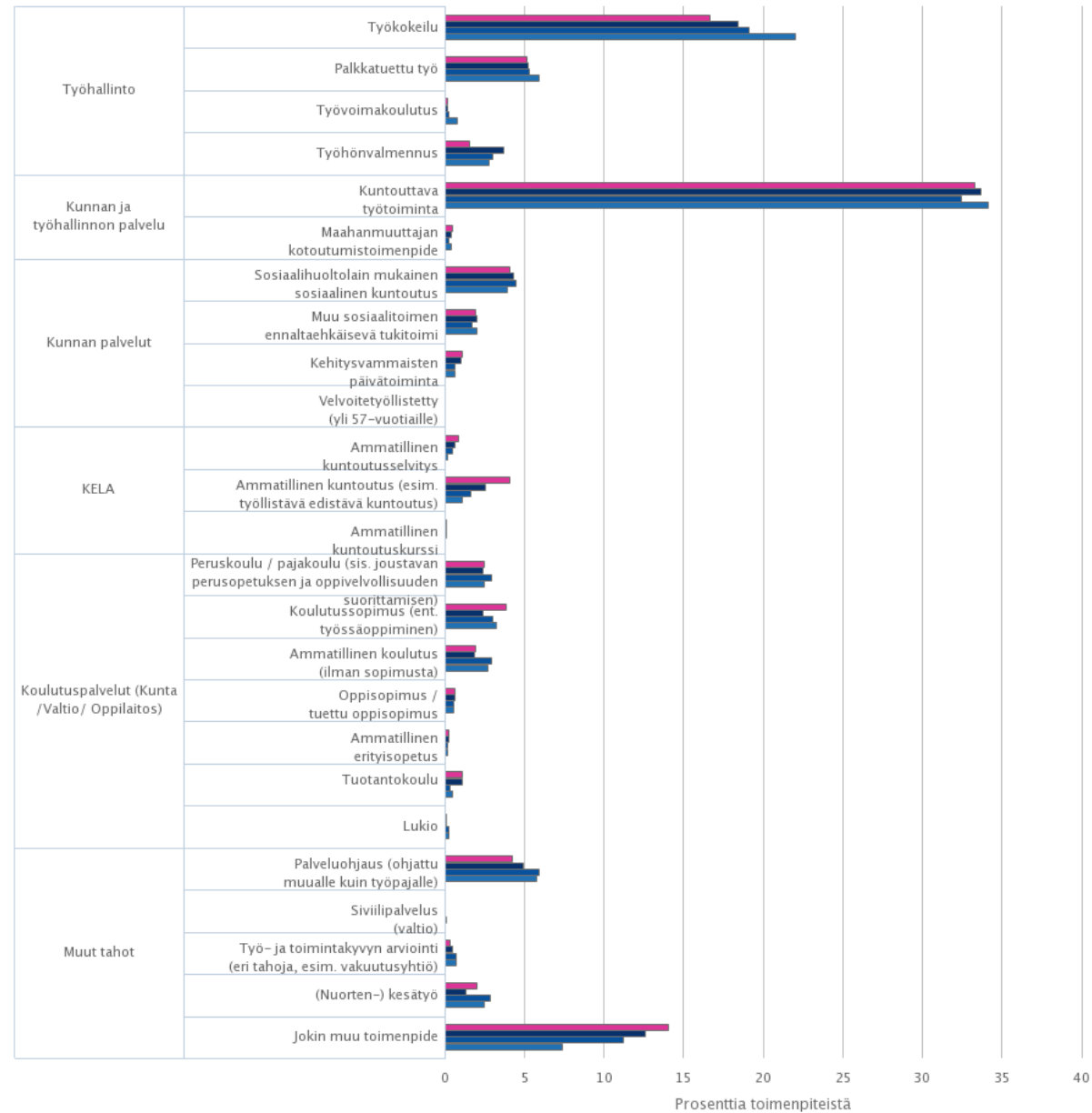
Lopuksi

Mitä kautta valmentautujat ovat ohjautuneet työpajalle?, nuoret

Valmentautujat toimenpiteittäin, nuoret

Koko maa

Prosenttia toimenpiteistä
 *Valmentautuja on voinut olla useammassa kuin yhdessä toimenpiteessä (ja vuosina 2013-2017 useamman kerran) vuoden aikana

2021 (n=13228) 2020 (n=14084) 2019 (n=16060) 2018 (n=16071) 2017 (n=20283)

Työpajatoiminta monialaisena työnä

Nuorisolaki

Nuorten työpajatoiminnan järjestäminen

- toiminnan kehys

nuorisotyö

koulutus

Oppivelvollisuuslaki

Laki ammatillisesta koulutuksesta

- ohjautuminen
- oppimisympäristö
- etuudet

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta

Sosiaalihuoltolaki

- toimenpiteet ja etuudet
- ohjautuminen

sote

**työllisyyden-
hoito**

**Julkinen työvoima- ja
yrittäjäpalvelulaki**

- toimenpiteet ja etuudet
- ohjautuminen

Kiitos.

Mari Ahonen-Walker
erityisasiantuntija

Hyvinvointi ja sivistys –yksikkö

050 452 6433

mari.ahonen-walker@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

KUNTA LIITTO

Järjestämisvastuu ja hyvinvoinnin henkilöstö

Johanna Sorvettula, johtava lakimies, eMBA, VT

JoxiSorvettula@twitter

Hyvinvointialuelaki

2 luku

Hyvinvointialueen tehtävät ja järjestämisvastuu

Järjestämisvastuu 7 §

Palvelujen tuottaminen 9 §

Tuottamista koskevan vastuun toteuttaminen ja sen valvonta 10 §

Hyvinvointialue vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden:

- 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta;**
- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä;**
- 3) tuottamistavan valinnasta;**
- 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta;**
- 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.**

Järjestämislaki

1 luku – Yleiset säännökset

Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus 4 §

Palvelujen kieli 5 §

Hyvinvointialueen on turvattava järjestämisvastuullaan olevien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen esteettömyys ja saavutettavuus.

Sote-järjestämislaki

Määritelmä

2 §

Laissa tarkoitetaan
4) yksityisellä
palveluntuottajalla osake-yhtiötä,
osuuskuntaa ja muuta yhtiötä
sekä yhdistystä, säätiötä ja
itsenäistä ammatinharjoittajaa,
joka tuottaa hyvinvointialueelle
sopimuksen perusteella sosiaali-
ja terveydenhuollon palveluja.

Järjestämisvastuu

8 §

hvilla on oltava riittävä
osaaminen, toimintakyky ja
valmius vastata sosiaali- ja
terveydenhuollon
järjestämisestä ja sen on
huolehdittava asukkaidensa
palvelutarpeen mukaisesta
sosiaali- ja terveydenhuollon
palvelujen saatavuudesta
kaikissa tilanteissa.

Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

4 §

**Hyvinvointialueen on
turvattava
järjestämisvastuullaan
olevien sosiaali- ja
terveydenhuollon
palvelujen
esteettömyys ja
saavutettavuus.**

Palvelujen yhteensovittaminen

10 §

Hyvinvointialueella on
vastuu asiakkaiden sosiaali-
ja terveydenhuollon
palvelujen
yhteensovittamisesta
kokonaisuuksiksi.

Palvelujen kieli

5 §

Sosiaali- ja terveydenhuolto
on järjestettävä sekä
suomeksi että ruotsiksi
kaksikielisen
hyvinvointialueen alueella
sitien, että asiakas saa ne
valitsemallaan kielellä, joko
suomeksi tai ruotsiksi.

Palvelustrategia

11 §

Hyvinvointialueen on
laadittava taloutensa ja
toimintansa suunnittelua
ja johtamista varten
sosiaali- ja
terveydenhuollon
palvelustrategia osana
hyvinvointialuestrategiaa.

Henkilöstö

- Kunnat ovat organisoineet sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien hoitamista erilaisin hallinnollisin ratkaisuin.
- Silloin, kun lainsäädännön tai tehtävän perustella ei suoraan ilmene henkilön asema liikkeenluovutuksessa, tulee kuntien ja hyvinvointialueen kesken käydä läpi ja neuvotella, keiden osalta siirtymisen edellytykset täyttyvät.
- Henkilöstösiirrot tulee toteuttaa siten, ettei kuntien eikä hyvinvointialueiden kyky vastata niiden vastuulle kuuluvista tehtävistä 1.1.2023 vaarannu.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtäviä hoitavan henkilöstön asema

- Voimaannolaki 18 §
- Vastuu sosiaali- ja terveystalvelujen ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille ja hyvinvointiyhtymille. Näiden tehtävien siirtyessä pois kuntien ja kuntayhtymien järjestämisvastuulta, siirtyy koko kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen organisaatioiden palveluksessa oleva henkilöstö hyvinvointialueille ja hyvinvointiyhtymille (HE 241/2020 vp).
- Kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavien yksiköiden ja laitosten sekä pelastuslaitosten henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan hyvinvointialueiden tai hyvinvointiyhtymien palvelukseen.
- Siirtymiseen ei vaikuta se, missä tehtävässä henkilö siirtymähetkellä työskentelee.
- Hyvinvointialueen ja kuntien tehtäviin tulee syntymään yhdyspintoja, joissa tuotetaan eri organisaatioiden tehtäväalueilla palveluja asiakkaille asiakaslähtöisesti yhdessä.

Kokonaisarviointi - yhdyspintatehtävissä työskentelevät henkilöstöryhmät

- Henkilö siirtyy, kun
 1. kyse on sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen lakisääteinen tehtävästä ja järjestämisvastuusta;
 2. henkilö hoitaa edellä mainittua työtehtävää huomioiden, ettei yksistään koulutustausta vaikuta henkilön siirtymiseen sekä
 3. yksistään kunnan toimintojen hallinnollinen organisointi ei vaikuta henkilön siirtymiseen ja lisäksi
 4. henkilön tosiasiallinen tehtäväkuvaus.

Ratkaisuvaihtoehdot

1.1.2023 alkaen, jos kunnan ja hyvinvointialueen neuvotteluissa ei päästä henkilön osalta yhteen johtopäätökseen

1) sama työntekijä voi olla työsuhhteessa osa-aikaisesti sekä kuntaan että hyvinvointialueeseen **tai**

2) kunta ja hyvinvointialue voivat tehdä yhdyspintatyötä siten, että opetustoimen ja sotetoimintaa tuotetaan eri toimijoiden, kunnan ja hyvinvointialueen, toimesta samassa palvelupisteessä **tai**

3) työntekijä on osa-aikaisessa työsuhhteessa joko kuntaan tai hyvinvointialueeseen.

Erityiset henkilöstöryhmät

- Opetustoimi
- Vammaisen lasten aamu- ja iltapäivätoiminta
- Nuorisotyö
- Nuorten työpajatoiminta
- Kuntouttava työtoiminta
- Kuntakokeilussa työskentelevät sosiaaliohjaajat ja sosiaalityöntekijät
- Perheryhmäkotien työntekijät
- Kotoutumisen edistäminen

Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyö

- Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyöstä on säädetty vain yleisellä tasolla
 - mm. Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 14 §
- Yhteistyön toteutustavoista ei juurikaan löydy sääntelyä.
- Hyvinvointialueen mahdollisuus sopia tehtävien hoitamisesta kunnan kanssa on lainsäädännössä hyvin rajattua.
- Toimialakohtaisen sääntelyn lisäksi tulee käytännössä aina huomioida hankinta- ja kilpailulainsäädännön rajoitteet.
 - Koska hyvinvointialueen ja kunnan tehtävät ovat pääosin erilliset, on aina ratkaistava tapauskohtaisesti, minkälainen tehtävien hoitamiseen liittyvä yhteistyö on kussakin tilanteessa mahdollista.

Kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyön toteutustapoja

toteutustavat eivät ole toisiaan poissulkevia

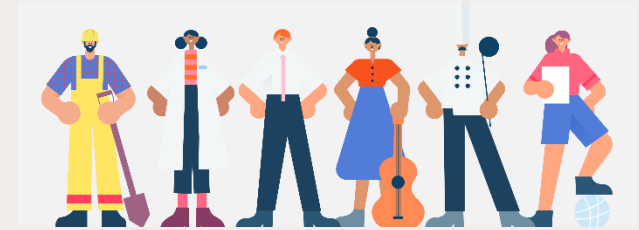
Palveluiden yhteensovittaminen ja koordinointi

Yhteisten asiakkaiden palvelutarpeen mukaisten palveluiden yhteensovittaminen siten, että palvelut muodostavat eheän kokonaisuuden.

Palveluiden tuominen samoihin tiloihin

Hyvinvointialueen ja kunnan palveluiden tuominen samoihin tiloihin, jolloin kokonaisuus säilyy asiakkaan näkökulmasta kokonaisuutena.

Palveluiden toteuttaminen yhteisin resurssein

Hyvinvointialueen ja kunnan tehtäviin liittyvien palveluiden toteuttaminen yhdessä työnjaosta ja rahoituksesta sopimalla

horisontaalinen yhteistyö

Lisäksi kunta voi osallistua hyvinvointialueen järjestämiin kilpailutuksiin. Tällöin sen on noudatettava kuntalain säännöksiä kunnan toiminnasta markkinoilla ja tällöin pääsääntöisesti yhtiöitettävä tehtävän hoito.

Hankintalain näkökulma ns. horisontaalinen yhteistyö 16 §

Hankintalakia ei sovelleta hankintayksiköiden väliseen hankintaan, jolla hankintayksiköt toteuttavat:

1. yhteistyössä,
2. yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi,
3. niiden vastuulla olevat yleisen edun mukaiset julkiset palvelut ja
4. enintään 5 % ja enintään 500 000 euron osuus yhteistyön piiriin kuuluvista palveluista tuotetaan muita kuin sopimuksen osapuolia varten.

HUOM! Kaikkien kriteerien tulee täytyä

Horisontaalinen yhteistyö (Hankintalaki 16 §)

Yhteistyö ja yhteiset tavoitteet

- yhteistyö hankintayksiköiden välillä ilman, että yhteistyön toteuttamisessa niiden olisi kilpailutettava hankintansa toisiltaan.
- Yhteistyön tulisi olla todellista eli hankintayksiköt toteuttaisivat yhteistyön piiriin kuuluvia palveluja myös ilman yhteistyötä.
- Voi sisältää kaikenlaisia toimintoja.
 - liittyvät kuitenkin aina osallistuville viranomaisille osoitettujen tai niiden suoritettavakseen ottamien palvelujen suorittamiseen ja velvollisuuksien hoitamiseen eli sekä lakisääteiset että vapaaehtoiset tehtävät.
- Palvelujen ei tarvitse olla samanlaisia, vaan ne voivat olla myös toisiaan täydentäviä
- Tavoitteiden yhteisyys – ei edellytetä saman julkisen palvelun tarjoamista yhdessä

Lisätietoa julkisten hankintojen neuvontayksikön sivuilta

Hyvinvointialueuudistus: UKK

Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa monella tapaa myös hankintasopimukseen. Lue neuvontayksiköltä usein kysytyjä kysymyksiä ja vastauksiamme niihin.

www.hankinnat.fi

Kiitos

johanna.sorvettula@kuntaliitto.fi

